

**PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA
OBCE**

ZUBROHLAVA

NA OBDOBIE 2007 – 2013

INFORMÁCIE O SPRACOVANÍ

Na príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava na obdobie 2007 – 2013 spolupracovali:

Občania obce, predstavitelia podnikateľských organizácií, štátnych a verejno-prospešných inštitúcií

Obecné zastupiteľstvo obce Zubrohlava: Pavol Čučka

Janka Finiková

Ing. Elena Gereková

Jozef Grebáč

Jaroslav Kubasák

Zuzana Kurjaková

Anton Lipovský

Mgr. Lenka Štureková

Jozef Václav

Starosta obce Zubrohlava: Pavol Bugel'

Odborný tím: GESTUS, s. r. o.

Manažér projektu: Ing. Zuzana Žideková

Koordinátor projektu: Mgr. Ivana Beňadiková

Konzultanti: Ing. Jana Vavrová

Bc. Marcel Černek

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava bol pripravený v období 30.10.2007 – 31.1.2008 a názory v ňom vyjadrené sú výlučne oficiálnymi názormi obce Zubrohlava a jej obyvateľ'ov.

OBSAH:

1	ÚVOD	4
	VÍZIA.....	6
2	CHARAKTERISTIKA OBCE	7
2.1	GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA.....	7
2.2	HISTORICKÝ VÝVOJ.....	8
2.3	HERALDIKA.....	11
3	EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ.....	12
3.1	SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA.....	12
3.1.1	Prírodné zdroje.....	12
3.1.2	Životné prostredie.....	16
3.1.3	Demografická situácia a ľudské zdroje.....	20
3.1.4	Ekonomika.....	24
3.1.5	Hospodárenie a finančné vzťahy obce.....	28
3.1.6	Občianska vybavenosť.....	30
3.1.7	Vzdelávanie a kultúra.....	36
3.1.8	Tretí sektor.....	37
3.2	ANALÝZA REALIZOVANÝCH OPATRENÍ.....	37
3.3	SWOT ANALÝZA	39
3.4	Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	45
4	ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	46
4.1	CIELE A PRIORITY	46
4.2	OPATRENIA A AKTIVITY.....	48
4.3	OPIS ROZVOJOVEJ STRATÉGIE	53
5	FINANČNÝ PLÁN	55
5.1	ROZDELENIE FINANCIÍ NA PROGRAMOVÉ OBDOBIE.....	56
5.2	ROZDELENIE FINANCIÍ NA PRIORITY A OPATRENIA.....	57
6	ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE	59
6.1	INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE.....	59
6.2	MONITOROVANIE A HODNOTENIE	61
6.3	HARMONOGRAM REALIZÁCIE.....	63
7	ZÁVER	64
	ZOZNAM TABULIEK.....	65
	ZOZNAM OBÁZKOV A GRAFOV.....	66
	ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV	67

1 ÚVOD

Vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyplýva zo zákona NR SR č. 503/2001 o podpore regionálneho rozvoja. Hlavnými cieľmi tejto podpory je zabezpečiť vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj SR, odstrániť alebo zmierniť rozdiely v úrovni hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov, zabrániť vzniku nových oblastí s nízkou ekonomickou výkonnosťou a životnou úrovňou obyvateľstva a trvalo udržať hospodársky a sociálny rozvoj regiónov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava je strednodobý dokument, ktorý obsahuje najmä:

- *analýzu hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja, environmentálneho rozvoja a rozvoja kultúry obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb,*
- *úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach,*
- *návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.*

Na základe uvedeného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obec Zubrohlava vykonáva činnosti s cieľom všestranného rozvoja svojho územia a uspokojovania potrieb svojich občanov.

Pri uchádzaní sa o finančnú podporu zo štrukturálnych fondov Európskej únie a štátnych fondov je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce spolu s jej územným plánom nevyhnutným strategickým dokumentom.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava nadväzuje na príslušné strategické dokumenty a programové dokumenty podpory regionálneho rozvoja na národnej a regionálnej úrovni.

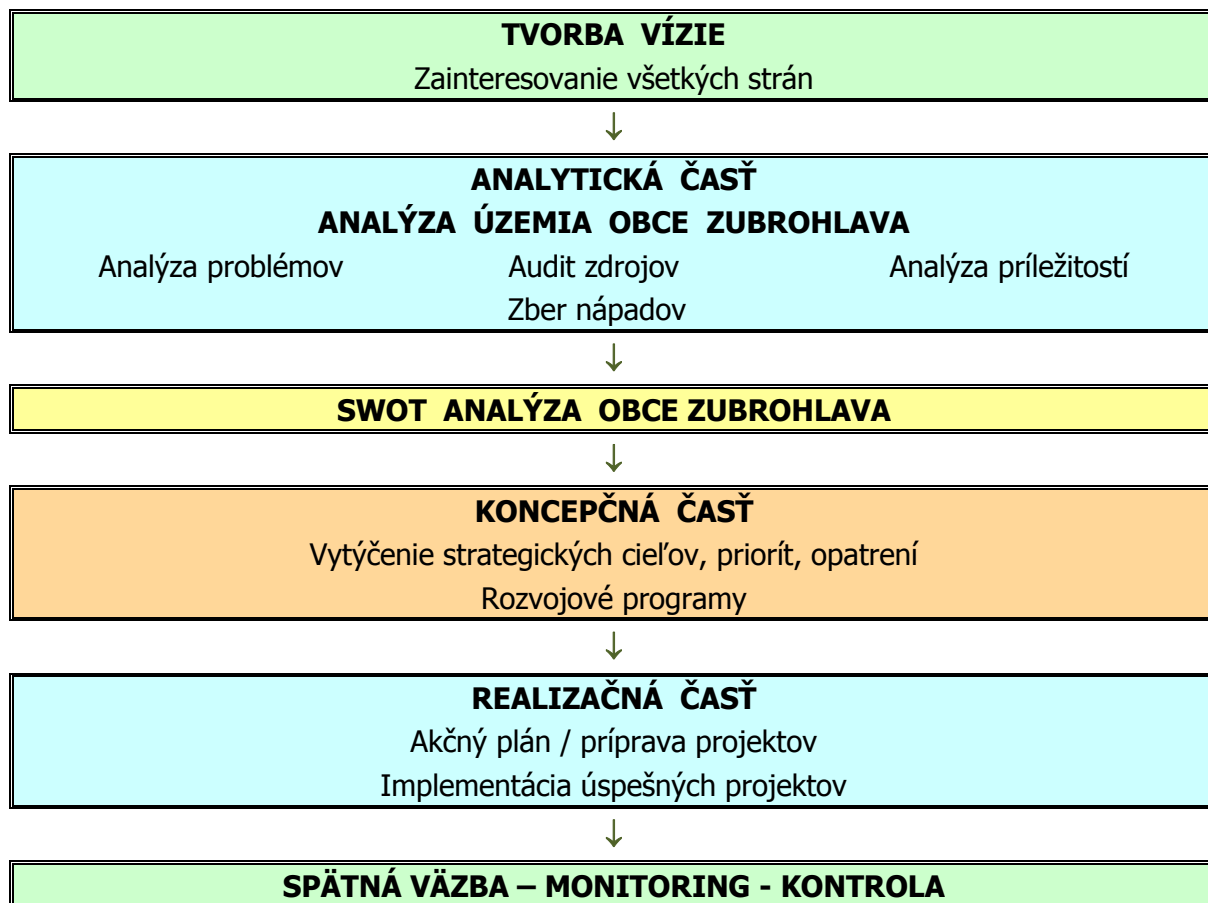
Obec Zubrohlava pri plánovaní svojho rozvoja vzájomne spolupracuje s miestnymi podnikateľmi, susednými obcami, s neziskovými organizáciami i občanmi na demokratických princípoch, aby mohla lepšie odolávať regionálnym i celospoločenským problémom, a tiež jednoduchšie využívať miestne špecifiká. Dôležité pri zostavovaní rozvojového plánu je zistiť potreby ľudí a motivovať ich k účasti na rozvoji vlastnej obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava je koncepčný dokument, ktorý popisuje kľúčové javy v obci, hodnotí ich a navrhuje k nim krátkodobé a dlhodobé ciele a opatrenia. Ich realizácia by mala viesť k pozitívnemu rozvoju daného územia. Program rozvoja odpovedá na otázku, ako koordinovať činnosti vo vnútri obce, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú spoločné pre všetkých obyvateľov. Je

materiálom, ktorý vychádza zo znalosti daného územia, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného prospechu“. Kľúčovým východiskom pri príprave programu je skutočnosť, že využitie finančných, materiálnych a ľudských zdrojov je limitované a je potrebné ich užívanie plánovať tak, aby z toho mala obec čo najväčší úžitok. Proces strategického plánovania rozvoja predstavuje súbor nadväzujúcich činností, ktoré sú riadené tak, aby viedli k naplneniu vopred stanovených a hierarchicky usporiadaných cieľov, tzn. k dosiahnutiu „verejného prospechu“. Aj z tohto dôvodu je potrebné proces plánovania rozvoja obce ponechať čo najviac otvorený verejnosti a usilovať o spoločnú zhodu účastníkov procesu.

Štruktúra PHSR: Dokument je zložený z troch hlavných častí. Prvá, analytická časť, obsahuje súhrnnú situačnú analýzu a SWOT analýzu sledovaného územia. Z druhej, strategickej časti dokumentu, už vyplývajú prioritné projektové zámery obce. Tretia, implementačná časť, pozostáva z akčného plánu s časovým harmonogramom a návrhom finančného a organizačného zabezpečenia.

Postup spracovania PHSR je v súlade s Metodickou príručkou uverejnenou Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja, sekciou regionálnej politiky a pozostáva z nasledovných krokov:

VÍZIA

Tento program je spracovaný metódou interaktívneho plánovania. Podstatou metodiky interaktívneho plánovania je, že proces prebieha systémom zdola nahor, čo znamená, že sami miestni obyvatelia musia byť autormi nie len vízie obce, ale aj svojich rozvojových plánov, ktoré budú realizovať. Oni sami najlepšie poznajú svoje okolie, jeho možnosti a problémy. Vedia o svojich potrebách a potrebách svojich detí a nevyhnutne musia mať prvé právo rozhodovať o svojej budúcnosti, čo je základný princíp demokracie.

Vízia obce Zubrohlava je výsledkom spoločnej komunikácie zástupcov obce, poslancov, ako aj vyhodnotenia dotazníkového prieskumu u obyvateľov obce.

Obec Zubrohlava je čistou, prosperujúcou obcou so vzdelaným, ekonomicky aktívnym obyvateľstvom využívajúcim transparentný systém služieb. Obec vytvára podmienky pre rozvoj podnikateľskej činnosti a cestovného ruchu. Obec sa prezentuje ako atraktívna destinácia pre turistov ako i jej obyvateľov. V obci je rozvinutá efektívna spolupráca verejného, súkromného i neziskového sektora. Občania prejavujú živý záujem o život obce a podieľajú sa na jej rozvoji.

2 CHARAKTERISTIKA OBCE

2.1 GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

Obec Zubrohlava leží v severnej časti Slovenska na 49°25' severnej geografickej šírky a 19°29' východnej geografickej dĺžky. Podľa nového územno-správneho členenia (zákon NR SR č. 221 zo dňa 26. júla 1996) Zubrohlava leží v okrese Námestovo, v Žilinskom kraji.

Obr. 1 Mapa Slovenskej republiky

Žilinský kraj s rozlohou 6 807 km² (13,88% SR) je vzhľadom na rozlohu tretí najväčší kraj SR (za krajom Banskobystrickým a Prešovským). Na území kraja sa nachádza 11 okresov s 694 129 obyvateľmi (ŠÚ SR 2004). Sídлом kraja je mesto Žilina. Priemerná hustota zaľudnenia v kraji je 102 obyv./km² (ŠÚ SR 2004). Sídlnú štruktúru kraja tvorí 315 sídiel, z ktorých je 297 vidieckych obcí. Jednou z nich je i obec Zubrohlava.

T1 Charakteristika vybraných ukazovateľov obce Zubrohlava v porovnaní s jej vyššími územnými štruktúrami

	rozloha (km ²)	počet obyvateľov	z toho žien (%)	hustota na km ²
Zubrohlava*	15,144	2088	49,9	137,8
Námestovo	690	57 428	49,6	83,0
Žilinský kraj	6 807	694 129	51,0	102
SR	49 034	5 384 822	51,5	109,8

Zdroj: ŠÚ SR k 31.12.2004 *údaje k 31.10.2007

Kataster obce má rozlohu 1 514,4 ha. Stred obce má nadmorskú výšku 620 m n. m., kataster leží v nadmorskej výške 605 až 874 m n. m. Južná časť územia katastra leží v Oravskej kotline, severná v Podbeskydskej vrchovine. Samotná obec leží asi 5 kilometrov severo-východne od okresného mesta Námestovo, na vodnom toku Polhoranka, asi 2 km od jej ústia do Vodnej nádrže Orava.

Obr. 2 Tvar katastra Zubrohlava

Obcou prechádza hlavná cesta (od 1. 7. 1997 cesta I. triedy) č. 521 z Námestova do Oravskej Polhory a na poľsko-slovenské hranice. Najbližšími obcami sú Klin, Rabča, Bobrov.

Kataster obce susedí na severe s katastrom obce Rabčice, na severozápade s katastrom obce Rabča a na juhu s katastrom obce Námestovo. Kataster Zubrohlavy má nepravidelný tvar

pretiahnutý v smere sever - juh, s malým výbežkom v smere severozápad - juhovýchod. Osídlenie sa koncentruje v južnej časti katastra.

Z hľadiska verejnej správy je obec súčasťou vyššieho územného celku Žilinského samosprávneho kraja. Patrí do okresu Námestovo. Tvorí spoločne celok NUTS I – Slovenská republika, v rámci územných jednotiek NUTS II – Stredné Slovensko – Žilinský kraj, NUTS III – VÚC Žilina, NUTS IV – okres Námestovo a NUTS V – obec Zubrohlava. Ide o klasifikáciu, ktorá je zavedená Štatistickým úradom Európskej komisie (Eurostat) v spolupráci s národnými inštitútmi pre štatistiku, v prípade Slovenska Štatistickým úradom Slovenskej republiky.

Obr. 3 Mapa Žilinského samosprávneho kraja

Pre čerpanie prostriedkov z fondov Európskej únie v novom programovom období je dôležité, že obec Zubrohlava je na základe Rozhodnutia ministra výstavby a regionálneho rozvoja SR č.3/2007 zo 6. júna 2007 zaradená do Zoznamu pólov rastu pre Národný strategický referenčný rámec na roky 2007 – 2013 ako obec ležiaca v Kohéznych póloch rastu mimo záujmového územia Inovačných pólov rastu.

2.2 HISTORICKÝ VÝVOJ

Prvá zmienka o obci sa datuje do roku 1550, kedy bola vyhotovená mapka územia, v ktorom sa nachádza i obec Zubrohlava. Maďarskí historici sa však domnievajú, že mapka bola vyhotovená neskôr.

Zakladatelia Zubrohlavy, bratia Kludovci, pochádzali z Kňažej, ktorú osídlili valaši zo Sedmohradska. Podľa iných prameňov bola Zubrohlava osídlená Ruténmi - Rusínmi, ktorí prichádzali na Oravu poza Tatry z východného Slovenska.

Traduje sa, že Zubrohlava vyhorela a nanovo bola osídlená na mieste dnešnej zástavby. Niektorí obyvatelia uvádzali, že obec bola osídlená trikrát. **Prvé osídlenie** v Kriváni asi z polovice 16. storočia ukončil strašný mor, ktorého obeťou boli takmer všetci obyvatelia. Správy o ňom pochádzajú z roku 1585. Ľudia, ktorí prežili, spálili staré chatrče a usadili sa v inej časti chotára. **Druhé osídlenie** v Bučkách tiež nebolo trvalé, lebo ho zničil strašný požiar. Z roku 1611 existujú správy, že obec sa osídľovala nanovo. **Tretie osídlenie** sa uskutočnilo na mieste dnešnej obce.

Nezachovala sa žiadna listina, ktorá by potvrdzovala vznik obce. **Prvá oficiálne uznaná písomná zmienka** o obci Zubrohlava vznikla v roku **1588**. V daňovom súpise z tohto obdobia sa píše, že Zubrohlava neplatila dane. V posledných rokoch si začala budovať obydlia v hustých lesoch, preto bola oslobodená od všetkých daní a robôt.

Prvé **pomenovanie** obci Zubrohlava dali Tvrdošíňania. Podľa starej povesti tu našli hlavu zo zuba, podľa inej našli v hustých lesoch zub, roh a hlavu.

V dosiaľ známych archívnych prameňoch sa názov obce uvádza v tvaroch: Zubra hlava, Zubrie-hlava, Zubrohlava, aj Zubriglova.

Obr. 4 Cintorín

V roku 1615 zriadili v Zubrohlave **cintorín**, kde sa mohli pochovávať i veriaci zo susedných obcí. Obyvatelia Zubrohlavy si uprostred cintorína postavili aj **kostolík** z dreva. V súčasnosti stojí na miestnom cintoríne i dom smútku.

Začiatkom 17. storočia boli v Chotárskej listine vymedzené hranice obce Zubrohlava.

Obr. 5 Kaplnka sv. Trojice

V roku 1770 bola v Zubrohlave zriadená **farnosť**, ku ktorej bola pridelená obec Bobrov ako filiálka. Prvým správcom farnosti bol Ondrej Černík. V roku 1798 bola v obci postavená Kaplnka sv. Trojice.

V roku 1873 bol v obci zriadený **poštový úrad**. O 12 rokov neskôr vznikol v Zubrohlave i **matričný úrad**. V roku 1903 bolo jeho sídlo prenesené do Slanice.

Už od roku 1904 sa stalo **ochotnícke divadlo** v Zubrohlave dôležitým šíriteľom vzdelanosti a kultúry, národného povedomia a jazyka. Založil ho vtedajší kaplán obce Štefan Mnohel'.

Obr. 6 Dobrovoľný hasičský zbor

Okolo roku 1905 bol v Zubrohlave založený **hasičský spolok**. Drevená architektúra, typická pre oravské obce v tomto období mala okrem mnohých výhod i riziká. Najzávažnejšími boli časté požiare, ktoré v priebehu niekoľkých hodín pohltili nielen dom, ale aj všetok majetok rodiny.

Obr. 7 Mangliareň

Obyvatelia Zubrohlavy sa venovali najmä **poľnohospodárskym činnostiam, chovu dobytka**. V Zubrohlave bolo rozšírené najmä **plátenníctvo, výroba tehál, pltníctvo a košíkárstvo**.

Z remeselníkov bolo v dedine najviac **obuvníkov**. Tí založili v roku 1919 v Zubrohlave odbor **Slovenskej remeselníckej jednoty**. V roku 1925 bola založená miestna skupina **Omladina**, čiže Združenie katolíckej mládeže. O rok neskôr bol v Zubrohlave založený **Miestny odbor Matice slovenskej**.

Obr. 8 Miestna škola

V roku 1941 bola slávnostne otvorená nová **škola**.

V obci sa žilo aktívnym športovým životom. Nachádzal sa tu **volejbalový, futbalový i šachový oddiel**. Dobré meno obci robili i **vzpierači a strelci**. V roku 1947 bola založená **Telovýchovná jednota SOKOL Zubrohlava**.

V Zubrohlave pôsobili viaceré významné osobnosti. Najstarším známym vzdelancom obce bol spisovateľ a cirkevný hodnostár **Ján Nepomuk Gusztinyi**. Medzi ďalšie osobnosti sa radí kňaz **Jozef Kunst** (rektor Pázmanea vo Viedni). V súčasnosti v obci pôsobí výrazná osobnosť športu - **Miloš Čiernik** (viacnásobný majster ČSSR vo vzpieraní, medzinárodný majster športu a fair play).

V obci momentálne žije 2088 obyvateľov v 544 rodinných domoch a 14-tich bytových jednotkách dvoch obytných domov.

2.3 HERALDIKA

Erb, pečatidlo a vlajka predstavujú symboly obce. Používajú sa pri výkone samosprávnych funkcií – úradných a reprezentačných. Vo vyobrazení erbu nachádzame výtvorný prvok, ktorý charakterizuje obec a odlišuje ju od ostatných. Označuje sa ním územie obce, budova samosprávy a miestnosť, v ktorej zasadá obecné zastupiteľstvo.

Obr. 11 Prvotná obecná pečat'

Obecná pečat' sa s veľkou pravdepodobnosťou začala používať už v 17. storočí ako obecný symbol na overovanie dokumentov.

Dominujúcim symbolom Zubrohlavy sa stala levica. Najväčší podiel na vzniku obce mali Thurzovci a v obci tento rod aj najdlhšie uplatňoval svoje zemepanské práva. Hlavnou figúrou thurzovského erbu je lev a levica. Pečat' bola okrúhla a v pozadí za levicou mala tri stromy.

Obr. 12 Historická obecná pečat'

Historik Jozef Gebura uvádza, že Zubrohlava mala v erbe podľa povesti o pomenovaní obce zubriu hlavu, tento erb sa však zatiaľ nenašiel. Zachovala sa však iná pečat', použitá na listine zo 17.8.1810. Táto mala podlhovastý tvar a znázorňovala zviera medzi dvoma stromami.

Obr. 13 Obecná pečat'

V súčasnosti sa používa námet pôvodného thurzovského erbu. Vo farebnom prevedení znázorňuje v modrom štíte na zlatej pažiti pred tromi zelenými smrekmi zlatú prirodzenú levicu v strehu. Do heraldického registra Slovenskej republiky bol erb zaevidovaný v roku 1994.

Obecná vlajka pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách zelenej (1/6), modrej (1/6), žltej (2/6), modrej (1/6) a zelenej (1/6). Vlajka je ukončená tromi cípmi.

Symboly obce Zubrohlava sú evidované v Heraldickom registri SR pod signatúrou Z-28/94.

3 EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ

3.1 SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA

3.1.1 Prírodné zdroje

Podstatná časť územia je z hľadiska **geologickej stavby** tvorená paleogénom oravsko-magurskej jednotky. Vrchný eocén tvoria vrstvy v odkryvoch prevažne pieskovcové s flyšovým vývojom. Takéto pásma sa striedajú s pásmami belovežského typu (s prevahou ílovcov). Juhovýchodná časť územia katastra neďaleko od Oravskej priehrady je tvorená neogénom Oravskej panvy. Spodnú časť neogénu tvoria prevažne íly. Smerom do nadložia prechádzajú tieto vrstvy do pieskovcov a štrkov.

Katastrálne územie obce Zubrohlava zasahuje do dvoch **geomorfologických celkov**. Južná časť územia, kde leží aj obec Zubrohlava, leží v geomorfologickom celku Oravská kotlina, ktorá patrí do Podhôrno-magurskej oblasti. Severná časť územia leží v Podbeskydskej vrchovine, ktorá je celkom oblasti Stredné Beskydy. Obe tieto oblasti sú súčasťou subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty, provincie Západné Karpaty, podsústavy Karpaty a Alpsko-Himalájskej sústavy.

Reliéf katastra má pahorkatinno-vrchovinový charakter. Dominujú tu okrúhle tvary kopcov, na severe a severovýchode mierne vysoké chrbty, v severovýchodnej časti sú doliny. Často sa tu vyskytujú zosuvy. Severnú časť katastra oddeľuje od ostatného územia menej výrazný chrbát s vrchom Kýčera (803 m n. m.). Na severnej hranici s katastrom obce Rabčice, tesne pod vrchom Gluchová (881,6 m n. m.) leží **najvyšší bod: 874 m n. m.** Severná časť katastra je zalesnená, pramene tu viaceré vodné toky (Poľanový Kriváň, Žiarový Kriváň), ktoré odtekajú dolinami juhovýchodným smerom do Oravskej priehrady. Západnou polovicou územia sa tiahne zo severu na juh dolina Polhoranky. V južnej časti katastra do Polhoranky vteká niekoľko potokov, jeden z najväčších je Skladaný potok. Južná časť sa vyznačuje pahorkatinným reliéfom, je odlesnená a v súčasnosti je poľnohospodársky využívaná.

T2 Zložky katastra Zubrohlava

Zložky katastra	Rozloha (ha)
Poľnohospodárska pôda	810
Lesná pôda	532
Vodné plochy	115
Ostatné plochy	57,4
Spolu	1514,4

Z **nerastných surovín** je tu perspektívne zastúpená pomerne v malom množstve tehliarska a keramická hlina. Do roku 1986 ju spracúvali v tehelni na výrobu pálených tehál.

Kataster územia Zubrohľavy zasahuje do dvoch **klimatických oblastí**. Stredná a južná časť územia zasahuje do mierne teplej oblasti. Vyznačuje sa počtom letných dní v roku pod 50 (s maximálnou teplotou vzduchu 25°C). V rámci tejto oblasti územie patrí do vlhkej až veľmi vlhkej podoblasti. Severná časť územia patrí do chladnej oblasti. Vyznačuje sa priemernou teplotou vzduchu v júli pod 16°C.

Z hľadiska klimaticko-geografického typu patrí územie katastra do dvoch typov. Južná časť územia zasahuje do typu kotlinovej klímy s veľkou inverziou teplôt, mierne suchou až vlhkou. Ide o chladný subtyp s ročným úhrnom zrážok 610-900 mm. Severná časť územia zasahuje do typu horskej klímy s malou inverziou teplôt, vlhkou až mierne vlhkou. Ide o chladný subtyp s ročným úhrnom zrážok 800-1 100 mm. Ide o priemerné hodnoty za obdobie rokov 1931-1960 (Atlas SSR).

Priemerná ročná teplota v katastri obce je 6,0°C, priemerná januárová teplota je -5,1°C a priemerná júlová teplota 15,4°C (priemerné hodnoty namerané za obdobie 1931-1980). Priemerný ročný úhm zrážok je 783 mm (za obdobie 1951-1980), pričom najviac zrážok spadne v júni a najmenej v januári až marci. Počet dní so snehovou pokrývkou sa pohybuje medzi 140 a 180, priemerná maximálna výška snehovej pokrývky je 50 až 75 cm.

Z **hydrologického** hľadiska územím katastra preteká rieka **Polhoranka**, ktorá je ľavostranným prítokom rieky Oravy, pričom Polhoranka sa nevlieva priamo do Oravy, ale do Oravskej priehrady. Svojou plochou povodia 158,67 km² predstavuje 8 % z celkovej plochy povodia Oravy (1 992 km²). Tvar povodia Polhoranky možno označiť ako vejárovitý.

V povodí rieky Oravy sa vyskytuje 17 **vodomerných staníc**. Jedna z týchto vodomerných staníc sa nachádza aj v Zubrohľave na riečnom kilometri 1,60 km. Zaznamenáva sa tu vodný stav, prietok vody a teplota vody. Priemerné dlhodobé ročné úhrny zrážok dosahujú 1388 mm a odtok z povodia dosahuje v priemere 670 mm. Priemerný ročný prietok rieky Polhoranky je 3,370 m³ s⁻¹. Priemerné ročné prietoky na Polhoranke za obdobie pozorovania 1931-1980 kolíšu v širokých medziach. Je tu výrazné zvýšená jarná vodnosť sústredená do 2 mesiacov (marec - apríl), v ktorých v dlhodobom priemere odtečie 29 % ročného objemu odtoku. Najvodnejším mesiacom je mesiac apríl. Obdobie malej vodnosti je sústredené do jesenných a zimných mesiacov (september - február). Polhoranka má teda snehovo-dažďový typ režimu odtoku stredohorskej oblasti s mierne výrazným podružným zvýšením vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy.

Pri charakteristike **podzemnej vody** na území katastra treba brať do úvahy, že prevažná časť leží na flyšovom podklade, v ktorom sú veľmi zlé podmienky pre vytváranie zásob podzemnej vody. V tejto oblasti je podzemná voda dopĺňaná iba zo zrážok z pohorí a prípadné pramene majú iba malú výdatnosť ($0,1-1 \text{ l.s}^{-1}$). O niečo lepšia je situácia v južnej časti katastra, kde zasahuje podklad tvorený neogénnymi sedimentmi, v ktorých sa tvoria väčšie zásoby podzemných vôd, pričom sú dopĺňané striedavo podzemnými vodami zo susedných pohorí, zrážkami a z vodných tokov.

Pri južných hraniciach katastra, kde je najmenšia nadmorská výška (605 m n. m.), sa vyskytujú úrodné **pôdy**. Tie zaberajú iba pomerne malé areály na juhu a juhovýchode katastra. O niečo rozsiahlejší je areál nivných pôd, ktorých úrodnosť je rôzna. Rozkladajú sa pozdĺž vodného toku Polhoranky. Smerom na sever prechádzajú do menej úrodných pôd a hnedých lesných pôd, ktoré sú väčšinou stredne až málo úrodné. V lesnom hospodárstve však predstavujú vo veľkej väčšine dobré až veľmi dobré pôdy. Areál výskytu tohto druhu pôd je najrozsiahlejší, s výnimkou strednej a južnej časti zaberá celé územie katastra Zubrohlavy.

Pôdne druhy na území katastra Zubrohlava sú určované hlavne geologickým podkladom. Keďže podklad je tu tvorený prevažne flyšovými horninami aj pôdne druhy tomu zodpovedajú: prevažujú piesočnato-hlinité a hlinité pôdy, ktoré sú doplnené ílovito-hlinitými pôdami.

Okolie Zubrohlavy patrí z fytogeografického hľadiska do oblasti západokarpatskej **flóry**, obvodu západobeskydskej flóry, okresu Západné Beskydy.

Nakoľko dané pomery sú v katastrálnom území Zubrohlavy rôznorodé, je aj pestrosť flóry a vegetácie pomerne bohatá. Pôvodným rastlinným krytom skúmaného územia boli prevažne lesné spoločenstvá. Vo viac-menej súvislom poraste bývalých pralesových formácií sa vyskytovali aj prirodzené lúčky, zväčša zamokrené a vodné plochy nepokryté lesom. Pôvodné lesy v nižších polohách boli vyrúbané a premenené na polia, lúky a pasienky, vo vyšších polohách na smrekové monokultúry. Lesy dnes zaberajú 38,2 % rozlohy katastra obce a sú rozložené v severnej a západnej časti obce, najmä v lokalitách Nové Zeme, Sečovka, Čerchle, Kýčera a pod Grapou (na hranici s Klinom a Rabčou).

Na alúviách Polhoranky a Skladaného potoka, menej Hraničného, Žiarového a Poľanového Kriváňa sa zachovali podhorské a horské lužné lesy.

Stála prítomnosť pramenitej vody, jej chemické zloženie, zrážky, nepriepustné podložie a ostatné klimatické faktory sa pričínili o vznik charakteristickej vegetácie vlhkých podhorských a horských lúk, rašelinísk a močiarov. Tieto spoločenstvá odvodnením na

mnohých miestach zanikli. Ich zvyšky sa v katastri zachovali v okolí pramenísk a na alúviách vodných tokov. Výrazný ústup v území zaznamenali aj zamokrené vysokosteblové lúky, ktoré sa v minulosti využívali ako kosné lúky. Viaceré lokality týchto spoločenstiev dnes nájdeme ešte najmä v južnej časti obce.

V chotári Zubrohlavy sa vyskytujú mnohé druhy rastlín, ktoré sú vo svojej existencii **ohrozené**, zraniteľné, resp. vzácne, a preto im treba venovať zvýšenú pozornosť. Viaceré z nich sú navrhnuté na zákonnú ochranu. Nachádzame ich roztrúsene v rámci celého územia obce, ale najviac sa ich vyskytuje na rašelinných lúkach a močiaroch. Z ohrozených, zraniteľných a vzácných druhov (podľa Maglocký, Feráková, 1993) sa v katastri obce vyskytuje cca 50 druhov z predmetných skupín.

Voľne žijúce **živočíchy** Zubrohlavy sú súčasťou eurosibírskej podoblasti palearktiskej zóny a podľa zoogeografického členenia Slovenska prináležia do vonkajšieho obvodu Západných Karpát (beskydský okrskok západný). Fauna je tu veľmi rozmanitá, druhovo pestrá a bohatá. Z hľadiska výškovej zonácie tu prevládajú podhorské, menej zastúpené sú horské druhy a v najnižších polohách chotára (údolie Polhoranky) sa objavujú aj teplomilnejšie južné prvky. Druhovú zloženie (diverzita) fauny je ovplyvnené prirodzenými zmenami prostredia (zmeny klímy, horotvorné procesy) a činnosťou človeka pri hospodárskom využívaní svojho okolia. Súčasne s kľčovaním došlo aj k premene pôvodných listnatých a zmiešaných lesov na smrekové monokultúry. Viaceré hájne druhy živočíchov boli takto vytlačené živočíchmi horských a podhorských smrečín. Niektoré druhy živočíchov tejto oblasti v období stredoveku úplne vyhynuli (zubor, los). Nemenej významne sa v poslednom období na zložení živočíšnych spoločenstiev chotára podieľajú aj procesy migrácie a aktívneho i pasívneho šírenia sa jednotlivých druhov. Vzhľadom na to, že chotár Zubrohlavy leží na významnej migračnej ceste vtáctva.

Bezstavovce predstavujú druhovo i kvantitatívne najpočetnejšiu skupinu živočíchov chotára. Rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe.

Ichtyofauna chotára je druhovo i kvantitatívne bohatá, viazaná na rieku Polhoranka. Druhovú zloženie i samotná biomasa rýb v opisovanej časti rieky však v priebehu roka značne kolíše. Tieto výrazné zmeny v zastúpení jednotlivých druhov spôsobujú procesy migrácií rýb z Oravskej priehrady za účelom rozmnožovania.

Hady opisovaného chotára reprezentuje známa vretenica obyčajná, ktorá sa tu vyskytuje v obidvoch známych formách – čierna a sivá. Dnes je tento had **ohrozený** z dôvodov prenasledovania a zabíjania človekom. Známym zástupcom je i užovka obyčajná, ktorá sa vzácne vyskytuje na Oravskej priehrade a v Polhoranke.

Avifauna okolia Zubrohlavy je veľmi pestrá. Druhové zloženie vtáctva ovplyvňuje pestrosť krajiny (lesy, polia a lúky, vodné toky, močiare) a vo výraznej miere blízkosť Oravskej priehrady, ako aj migračnej cesty vtáctva.

Z **cicavcov** si okrem raticovej zveri (jeleň, diviak, srnec) zasluhujú pozornosť veľké mäsožravce. Z nich sa v chotári vzácné a nepravidelne vyskytuje medveď hnedý a vlk. Bežná je líška. Niektoré cicavce sa prispôbili životu vo vode. Z nich sa v Polhoranke vyskytuje ondatra pižmová a vzácna vydra riečna.

3.1.2 Životné prostredie

Na vyrúbaných miestach pôvodných jedľovo-bukových a bukovo-jedľových lesov sa zakladali smrekové monokultúry. Hlavnou príčinou ich zakladania bol dopyt po smrekovom dreve. Tým došlo k zmene druhového zloženia, následkom čoho sa znížil odolnostný potenciál lesa voči abiotickým a biotickým činiteľom. Nepriaznivý vplyv na lesy mala aj pastva dobytká. S rozvojom hospodárskej činnosti sa význam lesa sústavne zvyšoval a vyžadoval si čoraz väčšiu starostlivosť a ochranu.

V posledných desaťročiach sa začali výrazne prejavovať **poškodenia porastov imisiami**. Vznikajú nedokonalým horením palív a ich prímiesí. Tieto plyny unikajú do ovzdušia, kde reagujú s vodou, čím vznikajú rôzne kyseliny tzv. kyslé dažde. V dôsledku dlhodobého pôsobenia imisií a veľkého nedostatku zrážok dochádza k rozsiahlym poruchám vo výžive, metabolizme, k zníženiu až zastaveniu prírastkov lesných drevín, ako aj k zhoršovaniu fyzikálnych vlastností dreva. Takto oslabené porasty napádajú hmyzí škodcovia a v konečnej fáze aj **drevokazné huby**.

Letecké prihnojovanie lesov na Orave sa začalo od roku 1986 a pokračuje sa aj v súčasnosti. Prihnojovaním porastov sa zvyšuje kondícia všetkých rastlín, priamo a nepriamo odolnosť proti abiotickým a biotickým škodlivým činiteľom. Prihnojovanie odstraňuje antagonizmus prvkov výživy, usmerňuje hospodárenie s vodou, mení vlastnosti parazitov a saprofytov a brzdí vývoj hmyzu.

Do roku 1991 boli lesy v katastrálnom území Zubrohlava pod odbornou správou OLZ Námestovo a JRD Bobrov. Po vydaní zákonov o prinavrátení lesov vlastníkom dochádza k ich postupnému odovzdávaniu do rúk vlastníkov. V roku **1991** boli odovzdané urbárne lesy, čím vznikol „**Urbariát obce Zubrohlava**“, pozemkové spoločenstvo obce.

V roku **1996** bolo založené **Združenie súkromných vlastníkov lesa**. V obci vznikli dva subjekty, ktoré obhospodarujú lesy podľa lesných hospodárskych plánov. Plány sa vyhotovujú na obdobie desiatich rokov pre každý lesný užívateľský celok.

Najviac sú lesné porasty poškodzované **hmyzími škodcami** (lykožrút), ktoré pri premnožení spôsobujú hynutie stromov. Hlavné ohniská výskytu poškodzovania sa nachádzajú pozdĺž hranice s urbárom Bobrov. V týchto porastoch vzniká kalamitná ťažba, čím dochádza k zníženiu zakmenenia a následne k zalesňovacej povinnosti. Urýchlené spracovanie kalamity a následná hygiena v daných porastoch je nevyhnutná pre zamedzenie šírenia sa týchto hmyzích škodcov. Aj v dôsledku **abiotických činiteľov** (vietor, sneh, námraza, sucho) dochádza k poškodzovaniu porastov. Lesy v katastrálnom území Zubrohlava sú zaradené ako lesy osobitného určenia do kategórie „f“, ako **lesy poškodené imisiami**.

Celkovo sú lesy poškodzované viacerými činiteľmi, preto treba klásť dôraz na ochranu lesa. V prvom rade treba dbať na hygienu porastov, dodržiavať obnovné drevinové zastúpenie. Nemalé prostriedky sa vynakladajú na boj proti imisiám, ako aj proti hmyzím škodcom.

Ostatné prvky životného prostredia obce Zubrohlava znázorňuje tabuľka T3.

T3 Ostatné prvky životného prostredia obce Zubrohlava

Ukazovateľ	jednotka	množstvo
Verejná zeleň spolu na 2 d. m.	ha	0,30
Verejná zeleň - parková na 2 d. m.	ha	0,30
Množstvo komunálneho odpadu	t	396,0
Odpad zneškodnený spaľovaním s energetickým využitím	t	0,0
Využívaný komunálny odpad	t	7,0
Zneškodňovaný komunálny odpad	t	389,0
Skládky komunálneho odpadu	ks	0
Spaľovne komunálneho odpadu	ks	0

Zdroj: Mestská a obecná štatistika, 2005

Hospodárenie s odpadmi sa riadi podľa Programu odpadového hospodárstva obce Zubrohlava. V roku 2008 sa uskutoční jeho aktualizácia na nasledovné obdobie.

Odvoz tuhého **komunálneho odpadu** zabezpečuje pre obec Zubrohlava Ing. František Brňák, Oravská Lesná. V obci sa nachádzajú aj 3 veľkoobjemné kontajnery umiestnené pri škole, cintoríne a kultúrnom dome. Ich odvoz zabezpečuje RABČAN, Obecné služby Rabča.

Od marca 1991 obec Zubrohlava využíva spolu so všetkými obcami okresu Námestovo (okrem obce Hruštín) regionálnu **skládku tuhého komunálneho odpadu** v katastri Slanica. Skládku prevádzkujú Technické služby mesta Námestovo. Nejde o skládku nebezpečného odpadu. Predpokladaný termín skončenia prevádzkovania skládky odpadov je podľa Programu odpadového hospodárstva mesta Námestovo rok 2015.

T4 Merateľné ukazovatele skládky za rok 2000

Ukazovateľ	Hodnota
Rozloha skládky odpadov a jej úložná plocha v m ²	20 000,0
Celková kapacita skládky v m ³	270 000,0
Množstvo uloženého odpadu za rok 2000 v m ³	18 876,9
Voľná kapacita skládky odpadov v m ³	136 000,0

Do konca roku 2008 je integrované povolenie na prevádzkovanie skládky odpadov v Zubrohlave. Od 1. 1. 2009 na základe nových legislatívnych predpisov nebude možné na túto skládku odpady ukladať. To znamená, že po 1. 1. 2009 je nutné skládku uzavrieť. Keďže skládka je zaplnená na 50% jej kapacity, do úvahy pripadá premiestnenie časti odpadov tak, aby sa uvoľnil priestor na vybudovanie novej kazety, ktorá bude zodpovedať novej legislatíve. Na uvoľnenom priestore kazety skládky po presunutí časti odpadov a uzatvorení pôvodnej skládky je možné vybudovať novú kazetu, ktorá bude spĺňať nové legislatívne podmienky na skládkovanie odpadov. Novú kazetu je potrebné vybudovať tak, aby mohla byť skolaudovaná do konca r. 2008, aby sa na ňu dali ukladať odpady od 1. 1. 2009. Uvedené aktivity sú súčasťou Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Námestovo, ktoré ich bude v nasledujúcom období realizovať.

Separáciu plastov (raz mesačne podľa obecného harmonogramu), skla (v obci je umiestnených 6 kontajnerov) a ošatenia (raz ročne podľa obecného harmonogramu) zabezpečuje v obci Zubrohlava Združenie miest a obcí Biela Orava (ZMOBO). Separáciu zvlášť nebezpečného odpadu, elektrických a elektronických zariadení zabezpečuje dvakrát ročne EKORAJ Bolek Námestovo.

Vzhľadom na málo rozvinutý priemysel sa na celkovom **znečistení ovzdušia obce** Zubrohlava najviac podieľa automobilová doprava - najmä medzinárodná kamiónová a diaľkový prenos emisií zo silne znečistených oblastí. Technologické objekty nachádzajúce sa v samotnej obci produkujú znečisťujúce látky v emisných limitoch. Samotní obyvatelia obce sa podieľajú na znečisťovaní ovzdušia obce vypaľovaním tráv a čiernymi skládkami. Tieto odstraňujú pracovníci obecného úradu a obyvatelia v rámci aktívnych prác.

T5 Sumár vyprodukovaných emisií okresu Námestovo za rok 1996 v tonách

Tuhé látky	SO ₂	NO _x	CO	SPOLU
1443 t	1812 t	674 t	1720 t	5649 t

Zdroj: Program odpadového hospodárstva okresu Námestovo

Hraničná poloha okresu voči Poľsku má svoj odraz vo zvýšenom dopade diaľkových emisií z priemyselného Sliezska. Z miestnych zdrojov je potrebné spomenúť

ZŤS Námestovo, ktorý patrí k najväčším znečisťovateľom v Žilinskom kraji, najmä v produkcii SO₂, ale aj tuhých látok a oxidu uhličitého. Na celkovom znečistení sa podieľajú aj lokálne kúreniská, pričom situácia je o to horšia, že do obce Zubrohlava nesiahajú prípojka plynovodu. Najvýznamnejšie zdroje znečisťovania:

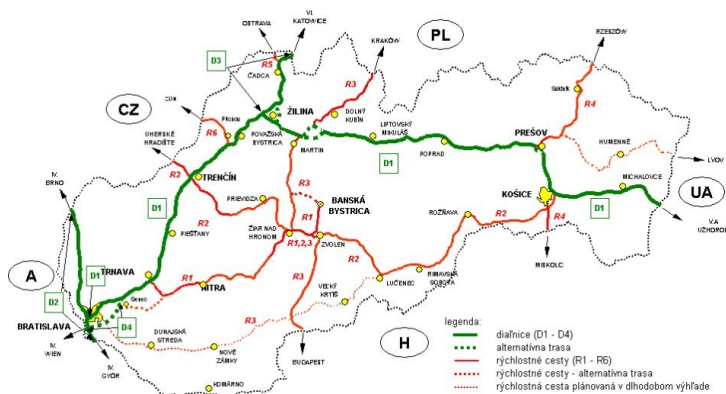
- ZŤS, a.s. Námestovo
- Mestský bytový podnik Námestovo
- Enco Slovakia, s.r.o. Námestovo

Okres Námestovo v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 112/1993 Z. z. o vymedzení oblastí vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia nie je zaradený do zoznamu zaťažených území. Z tohto dôvodu nie je doposiaľ v okrese zriadená monitorovacia a meracia sieť na meranie imisných koncentrácií.

Obr. 14 Cestná infraštruktúra Slovenskej republiky

Hlukové zaťaženie

prostredia je dnes fenoménom, ktorý je sprievodným javom mnohých aktivít človeka. Hluk je veľmi vážnym a stále podceňovaným rizikom pre zdravie veľkého počtu ľudí. Z regionálneho

hľadiska je najvýznamnejším zdrojom hluku doprava. Obec je zaťažovaná líniovým hlukom z cesty I. triedy, ktorá prechádza obcou v dotyku s obytnou zónou. Na čiastočné obmedzenie vplyvu hluku by bolo potrebné vysadiť pásмо izolačnej zelene.

V dôsledku súčasného budovania kanalizácie, hlavným **znečisťovateľom vôd** sú doposiaľ odpadové vody splaškového charakteru.

Na znečisťovanie spodných vôd má vplyv aj poľnohospodárska činnosť v obci vykonávaná Poľnohospodársko-výrobným obchodným družstvom.

Obr. 15 Družstvo

Starostlivosť o zeleň a všeobecnú čistotu obce zabezpečujú samotní občania i obec Zubrohlava prostredníctvom 13 obyvateľov v rámci aktívnych prác pre obec.

3.1.3 Demografická situácia a ľudské zdroje

V súčasnosti (k 15.11.2007) žije v obci Zubrohlava 2099 ľudí. Vývoj počtu obyvateľstva od roku 2001 do polovice jedenásteho mesiaca roku 2007 zaznamenáva podľa prirodzeného a celkového prírastku / úbytku tabuľka T6.

T6 Vývoj počtu obyvateľstva

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Živonarodení	30	28	38	31	23	33	29
Zomrelí	12	17	16	17	12	16	13
Prirodzený prírastok / úbytok	18	11	22	14	11	17	16
Prist'ahovaní	43	37	27	23	31	24	21
Vyst'ahovaní	21	34	17	25	19	23	23
Prírastok / úbytok sťahovaním	22	3	10	-2	12	1	-2
Celkový prírastok / úbytok	40	14	32	12	23	18	14
Stav k 31. 12.	1 986	2000	2032	2044	2067	2085	2099*

* stav k 15.11.2007

Ako vyplýva z tabuľky, prirodzený prírastok obyvateľstva Zubrohlavy je z celkového pohľadu vyrovnaný. Dôležitý je fakt, že dosahuje kladné hodnoty, to znamená, že počet narodených detí prevyšuje počet zomrelých.

Ako problém sa javí migrácia obyvateľov. V rokoch 2001 – 2006 zaznamenával prírastok / úbytok sťahovaním s výnimkou roku 2004 kladné hodnoty. Do polovice novembra roku 2007 sa tento ukazovateľ dostal do zápornej hodnoty (-2). To znamená, že počet odťahovaných obyvateľov obce prekročil počet prist'ahovaných. V súčasnosti existuje len malý predpoklad, že sa hodnota celkového prírastku do konca roka 2007 zmení. V súčasnosti je teda potrebné zabezpečiť rast počtu obyvateľov posilnením migrácie smerom do obce.

Z pohľadu budúceho vývoja predpokladaná demografická štruktúra obce vytvára priaznivé predpoklady pre postupný rast počtu obyvateľov v obci, vzhľadom na 5 km vzdialenosť obce od okresného mesta Námestovo. Vývoj počtu obyvateľov je ovplyvnený nielen reprodukciou obyvateľstva, ale i možnosťami a rozsahom novej bytovej výstavby. Nakoľko ľudia v súčasnosti hľadajú možnosti bývania v tichšom vidieckom prostredí, možno stále počítať aj s prist'ahovaním obyvateľov.

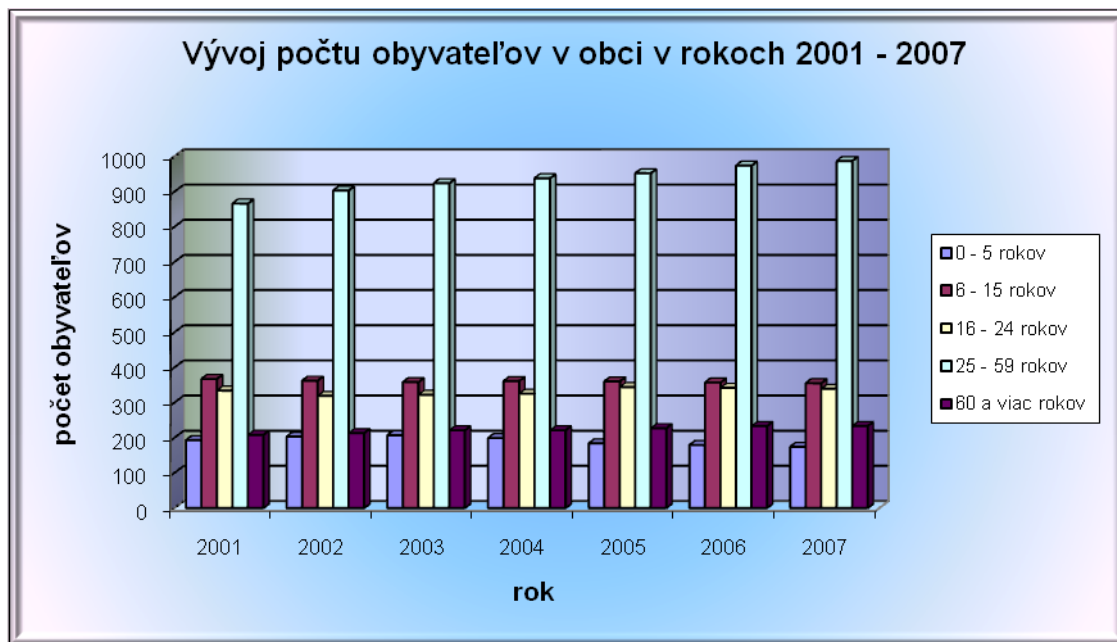
Vývoj počtu obyvateľstva podľa vekových kategórií znázorňuje tabuľka T7 a graf G1.

T7 Vývoj počtu obyvateľstva podľa vekových kategórií

Veková skupina	Počet obyvateľov/rok						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
0 - 5	193	203	207	199	184	179	174
6 - 15	367	362	358	361	360	357	355
16 - 24	334	319	322	325	344	342	339
25 - 59	866	903	924	938	952	974	987
60 +	208	213	221	221	227	233	233
SPOLU	1968	2000	2032	2044	2067	2085	2088

*stav k 31.10.2007

G1 Vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 2001 - 2007

*stav k 31.10.2007

Veková štruktúra obyvateľov podľa pohlavia je znázornená v tabuľke T8:

T8 Veková štruktúra obyvateľstva

	0 - 5	6 - 15	16 - 24	25 - 59	60 a viac	Spolu*
Muži	81	174	175	527	89	1046
Ženy	93	181	164	460	144	1042
Spolu	174	355	339	987	233	2088

*stav k 31.10.2007

Vekovú štruktúru obyvateľov obce Zubrohlava vnímame ako pozitívnu. Najpočetnejšia je skupina občanov v produktívnom veku, nasleduje skupina ľudí v predproduktívnom veku a najmenej je ľudí v postproduktívnom veku. Pomer mužov a žien je takmer vyrovnaný s malou prevahou mužov. Z hľadiska prognóz do budúcnosti a na základe ukazovateľov očakávame zvyšujúci sa podiel žien na celkovom obyvateľstve obce. Príčinami uvedených predpokladov je fakt, že za posledných 15 rokov sa zvyšuje počet narodených detí ženského pohlavia oproti mužskému a taktiež sa zvyšuje priemerný vek žien oproti mužom.

Ako znázorňuje tabuľka T9, v obci Zubrohlava žijú obyvatelia 5-tich národností.

T9 Národnostná štruktúra obyvateľstva vyjadrená v percentách

Národnosť	2001	2007*
Slovenská	99,03	99,14
Česká	0,66	0,57
Poľská	0,20	0,19
Chorvátska	0,05	0,05
Ukrajinská	0,05	0,05

* stav k 31.10.2007

Od roku 2001 zaznamenávame zvyšujúci sa podiel občanov slovenskej národnosti (viac ako 99%), pričom podiel občanov českej i poľskej národnosti mierne klesá. Svoje stále miesto v obci majú i obyvatelia chorvátskej a ukrajinskej národnosti. V obci nežije rómske obyvateľstvo. Vzhľadom na doterajší vývoj, prognózy určujú naďalej sa zvyšujúci podiel obyvateľov slovenskej národnosti.

Štruktúra obyvateľstva obce Zubrohlava z hľadiska vierovyznania je porovnateľná s celkovým stavom na Slovensku.

T10 Štruktúra obyvateľstva z hľadiska vierovyznania vyjadrená v percentách

Vierovyznanie	2001	2007*
Rímskokatolícke	98,43	98,52
Evanjelické	0,15	0,14
Gréckokatolícke	0,05	0,05
Bez vyznania	1,37	1,29

* stav k 31.10.2007

Štruktúra obyvateľstva z hľadiska vierovyznania ukazuje výrazné zastúpenie občanov vyznávajúcich rímskokatolícke náboženstvo (98,52%). V Zubrohlave sa nachádza rímskokatolícky kostol a sídlo tu má od roku 1770 i Farský úrad. Ďalší obyvatelia sa hlásia k evanjelickému a gréckokatolíckemu vierovyznaniu. Viac ako 1%-né zastúpenie tu majú i obyvatelia bez vyznania. Ich podielové zastúpenie sa však v priebehu posledných šiestich

rokov znížil v prospech obyvateľov hlásiacich sa k rímskokatolíckemu vyznaniu. Trend rastúceho zastúpenia rímskokatolíkov bude podľa prognóz v obci v nasledovnom období pretrvávať.

Vzdelanostnú štruktúru obyvateľov obce znázorňuje tabuľka T11.

T11 Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	SPOLU
Základné	161	264	425
Učňovské (bez maturity)	379	172	551
Stredné odborné (bez maturity)	1	1	2
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	95	63	158
Úplné stredné odborné (s maturitou)	46	109	155
Úplné stredné všeobecné	22	48	70
Vyššie	0	5	5
Vysokoškolské bakalárske	-	-	-
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	23	29	52
Vysokoškolské doktorandské	-	-	-
Vysokoškolské spolu	23	29	52
Vysokoškolské podľa zamerania:			
- univerzitné	7	20	27
- technické	7	1	8
- ekonomické	1	3	4
- poľnohospodárske	5	2	7
- ostatné	3	3	6
Ostatní bez udania školského vzdelania	-	-	-
Ostatní bez školského vzdelania	1	0	1
Deti do 16 rokov	272	277	549
Úhrn	1 000	968	1 968

Zdroj: ŠÚ SR, výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001

T12 Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa školského vzdelania vyjadrená v percentách

Vzdelanie	Muži	Ženy	SPOLU
Bez vzdelania	0,1	0	0,1
Základné	8,2	13,4	21,6
Bez maturity	19,3	8,8	28,1
S maturitou	8,3	11,2	19,5
Nadstavbové	0	0,3	0,3
Vysokoškolské	1,2	1,4	2,6
Deti do 16 rokov	13,7	14,1	27,8
SPOLU	50,8	49,2	100

Zdroj: ŠÚ SR, výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že ženy dosahujú vo všeobecnosti vyššie vzdelanie ako muži. Najväčšia časť obyvateľov Zubrohlavy dosahuje len stredoškolské vzdelanie neukončené maturitnou skúškou. Nasleduje skupina s dosiahnutým len základným vzdelaním a skupina so stredoškolským vzdelaním ukončeným maturitnou skúškou. Podiel

vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov obce je veľmi nízky. Príčinou tohto stavu môže byť najmä nedostatočná sieť vzdelávacích inštitúcií v blízkom okolí obce. Najbližšie vysoké školy sa nachádzajú v Ružomberku (57 km) a Liptovskom Mikuláši (83 km). Komplikované je však dochádzanie do týchto miest, keďže priame autobusové ani vlakové spojenie medzi obcou a uvedenými mestami neexistuje.

Prognózy v oblasti vzdelávania smerujú k rastúcemu počtu ľudí s ukončeným vysokoškolským vzdelaním. Vzhľadom na tento trend je potrebné podporovať mobilitu mladej generácie v oblasti vzdelávania.

3.1.4 Ekonomika

Ekonomický potenciál obce možno definovať ako spolupôsobenie v obci sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jeho obyvateľstva. Na rozvoji ekonomického potenciálu sa v obci podieľajú nielen podnikateľské subjekty pôsobiace na jej území, ale aj obecná samospráva, a nepriamo aj občania ovplyvňujúci spoločenské dianie v obci.

Typ a množstvo **zariadení občianskej vybavenosti** sú ovplyvnené charakterom obce nachádzajúcej sa v blízkosti okresného mesta Námestovo, veľkosťou obce, počtom obyvateľstva a návštevníkov a ich potrebami. Z toho vyplýva, že **podnikateľská sféra v obci** je pomerne málo rozvinutá. Z odvetví výroby a služieb tu svoje sídlo majú:

Odvetvia výroby a služieb

- APIAGRA Zubrohlava – výroba vzduchotechniky
- Šimurda – AQUAMONT – predaj vodárenskej, kúrenárskej techniky
- Urbár Zubrohlava – spracovanie a ťažba dreva
- Pekáreň Štefan Plutinský
- Pekáreň Milan Balcierák
- Predajne COOP Jednota – 2
- Súkromné predajne potravín a zmiešaného tovaru – 2
- Ľuboš Sroka – Predaj textilu
- Pohostinstvá – U Kováča, U Pol'ovníka, Kasíno, EDAN s.r.o. Lánová
- Kvetinárstvo
- Sklenárstvo – Peter Somsedík
- Autoservis – Miroslav Romaňák

Cestovný ruch

- 2 nízkokapacitné ubytovacie zariadenia (rodinné domy) do 20 lôžok
- Penzión Bakaľa (ubytovanie, bar) - 12 lôžok

Pol'nohospodárstvo

- Pol'nohospodársko-výrobné obchodné družstvo
- Súkromne hospodáriaci roľníci

T13 Organizačná štruktúra hospodárstva obce Zubrohlava

Typ organizácie	Počet
Subjekty vedené v Registri organizácií	200
Právnické subjekty spolu	18
Podniky	9
Obchodné spoločnosti	7
Akiové spoločnosti	0
Spol. s r.o.	7
Družstvá	1
Štátne podniky	0
Obecné podniky	0
Organizačné zložky zahraničných osôb	0
Ostatné ziskovo orient. jednotky	1
Neziskové organizácie - spolu	9
Neziskové organizácie - rozpočtové	3
Neziskové organizácie - príspevkové	1
Neziskové organizácie - ostatné	5
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri - spolu	182
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri - živnostníci	179
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri - slobodné povolania	1
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri - samostatne hospodáriaci roľníci	2
Podniky v súkromnom sektore - spolu	9
Podniky v súkromnom sektore - v medzinárodnom vlastníctve s prevažujúcim súkromným sektorom	2
Počet podnikov v súkromnom sektore - v zahraničnom vlastníctve	0
Počet podnikov v súkromnom sektore - družstevnom vlastníctve	1
Počet podnikov vo verejnom sektore	0

Zdroj: Mestská a obecná štatistika, 2005

Nevýrobné služby: Dobrovoľný hasičský zbor, ktorý je v správe obce Zubrohlava má v súčasnosti približne 100 členov. Členovia zboru poskytujú služby na báze dobrovoľnosti v prípade požiaru, záplav alebo iných nepredvídaných prírodných pohrôm a nešťastí.

Služby Slovenskej pošty môžu obyvatelia obce Zubrohlava využívať priamo v obci. Na území obce nie je zastúpený **bankový ani poisťovací sektor** s výnimkou služieb Poštovej banky v rámci Slovenskej pošty.

Ekonomickú aktivitu obyvateľstva Zubrohlavy znázorňuje tabuľka T14.

T14 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	27	17	44	6
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	14	1	15	6
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	3	0	3	0
Priemyselná výroba	131	133	264	161
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	0	1	1	1
Stavebníctvo	97	5	102	59
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	27	51	78	36
Hotely a reštaurácie	5	12	17	8
Doprava, skladovanie a spoje	14	9	23	14
Peňažníctvo a poisťovníctvo	0	6	6	4
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	8	26	34	25
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	24	31	55	23
Školstvo	15	41	56	26
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	3	29	32	18
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	15	10	25	8
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
EA bez udania odvetví	149	51	200	37
Spolu	532	423	955	432

Zdroj: ŠÚ SR, výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001

Podstatná časť obyvateľstva obce pracuje v priemyselnej výrobe a v stavebníctve. Takmer polovica občanov za prácou dochádza, a to najmä do týchto podnikov okresného mesta Námestovo:

- ❖ Johnson Controls (automobilový priemysel)
- ❖ ZŤS Námestovo (strojársky priemysel)
- ❖ Makyta Námestovo (textilná výroba)
- ❖ Krajčírstvo Meleková (textilná výroba)
- ❖ spoločnosti stavebného priemyslu (najmä muži ako robotníci).

Celkovú situáciu v aktivite obyvateľstva obce dokresľuje i **stav nezamestnanosti**.

T15 Vývoj nezamestnanosti v obci Zubrohlava

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Muži	90	72	57	39	36	25
Ženy	55	34	32	55	40	39
Spolu UoZ*	145	106	89	94	76	64

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, 2007

*UoZ – uchádzač o zamestnanie

Súčasný vývoj v evidencii nezamestnaných odzrkadľuje klesajúci trend v počte nezamestnaných v obci ako i v celom okrese. Od roku 2004 predstavujú v skupine nezamestnaných občanov vyšší podiel ženy.

T16 Porovnanie vývoja miery nezamestnanosti vyjadrené v percentách

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Obec Zubrohlava	7,45	5,34	4,45	4,63	3,72	3,10
Okres Námestovo	19,02	14,64	12,22	10,41	9,76	7,72

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, 2007

Miera nezamestnanosti občanov Zubrohlavy v sledovanom období predstavuje takmer tretinu hodnoty miery nezamestnanosti celého okresu Námestovo.

Jednou z hlavných priorít obce je zvyšovať zamestnanosť a tak prispievať k zvyšovaniu životnej úrovne občanov. Možnosťou je podpora rozvoja cestovného ruchu, čím obec vytvorí nové efektívne pracovné príležitosti pre nezamestnanú aktívnu pracovnú silu a tým postupne zníži nezamestnanosť v obci.

K stavu nezamestnanosti veľkou mierou prispievajú občania s nízkym stupňom vzdelania, ktorí sa pre svoje nedostatočné vedomosti a chýbajúce zručnosti ťažko uplatňujú na modernom trhu práce. Perspektívne sa javí zapojenie obyvateľstva do rôznych vzdelávacích projektov v rámci Európskeho sociálneho fondu a rekvalifikácií prostredníctvom Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Námestove, čím sa obyvateľom poskytne možnosť opäť sa zapojiť do pracovného procesu, príp. zvýšiť si hodnotu na trhu práce. Pre dosiahnutie tohto cieľa je však nevyhnutné vytvorenie efektívnej spolupráce obce, verejných inštitúcií, neziskového i súkromného sektora.

3.1.5 Hospodárenie a finančné vzťahy obce

V súlade s § 9 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení a § 4 č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je **rozpočet obce** základom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku.

Každá obec je v súčasnosti povinná zostavovať tzv. viacročný rozpočet, ktorý tvorí rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok, ako aj na ďalšie dva rozpočtové roky. Rozpočet predstavuje finančný plán vymedzujúci služby a to, akým spôsobom sa budú poskytovať. Stáva sa z neho základná smernica, ktorou volené orgány riadia výkonný aparát pri zabezpečovaní služieb.

Rozpočet musí zabezpečovať súlad príjmov a výdavkov, zodpovedné a zodpovedajúce nakladanie s verejnými prostriedkami. Stanovená štruktúra príjmov a výdavkov vytvára podmienky pre získavanie príjmov a používanie prostriedkov v súlade so zákonom.

Obecná samospráva môže ovplyvniť ekonomický rozvoj v obci viacerými spôsobmi:

- finančnými zdrojmi, ktorými disponuje v príjmovej časti rozpočtu;
- majetkom, ktorým disponuje a ktorý používa na zabezpečenie výkonu obecnej samosprávy;
- vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania v obci pre podnikateľské subjekty a budovaním technickej infraštruktúry, využívaním regulačných, ekonomických a iných nástrojov;
- koordinačnou činnosťou, ktorou môže usmerňovať a ovplyvňovať podnikateľské aktivity a aktivity ostatných podnikateľských subjektov v obci a v jej okolí.

Obec teda môže priamo ovplyvňovať ekonomický rozvoj prostredníctvom rozpočtu a využívaním obecného majetku. Fiškálna decentralizácia prebiehajúca v ostatnom období, spolu s postupným prenesením kompetencií na vyššie územné celky a obecné samosprávy, výrazne zvyšuje zodpovednosť obecnej samosprávy a rozširuje oblasti, v ktorých môže obec plniť svoje úlohy.

Ročný rozpočet obce je základným finančným plánom, ktorý obec každoročne vypracováva a schvaľuje. V ročnom rozpočte vystupujú dve základné zložky a to ročné rozpočtové príjmy a ročné rozpočtové výdaje.

Obec nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť. Hospodárenie obce možno zhodnotiť na základe výkazu o plnení rozpočtu a o plnení vybraných finančných ukazovateľov obce, vyššieho územného celku a rozpočtových organizácií v ich pôsobnosti.

T17 Plnenie rozpočtu obce Zubrohlava za rok 2004 v mil. Sk

	Rok 2004			
	Príjmová časť		Výdavková časť	
	Upravený rozpočet	Skutočný obrat	Upravený rozpočet	Skutočný obrat
Plnenie bežného rozpočtu	15,472	15,471	14,277	14,281
Plnenie kapitálového rozpočtu	4,590	4,591	5,518	5,518
SPOLU	20,062	20,062	19,795	19,799

Zdroj: Plnenie rozpočtu vo výkaze o plnení rozpočtu obce Zubrohlava na rok 2004

T18 Plnenie rozpočtu obce Zubrohlava za rok 2005 v mil. Sk

	Rok 2005			
	Príjmová časť		Výdavková časť	
	Upravený rozpočet	Skutočný obrat	Upravený rozpočet	Skutočný obrat
Plnenie bežného rozpočtu	19,633	19,632	16,109	16,154
Plnenie kapitálového rozpočtu	4,124	4,124	7,723	7,722
SPOLU	23,757	23,756	23,832	23,876

Zdroj: Plnenie rozpočtu vo výkaze o plnení rozpočtu obce Zubrohlava na rok 2005

T19 Plnenie rozpočtu obce Zubrohlava za rok 2006 v mil. Sk

	Rok 2006			
	Príjmová časť		Výdavková časť	
	Upravený rozpočet	Skutočný obrat	Upravený rozpočet	Skutočný obrat
Plnenie bežného rozpočtu	20,681	20,644	17,909	17,819
Plnenie kapitálového rozpočtu	105	104	3,252	3,346
SPOLU	20,786	20,748	21,161	21,165

Zdroj: Plnenie rozpočtu vo výkaze o plnení rozpočtu obce Zubrohlava na rok 2006

T20 Plnenie rozpočtu obce Zubrohlava za rok 2007 v mil. Sk

	Rok 2007			
	Príjmová časť		Výdavková časť	
	Upravený rozpočet	Skutočný obrat	Upravený rozpočet	Skutočný obrat
Plnenie bežného rozpočtu	20,813	16,848	17,634	11,668
Plnenie kapitálového rozpočtu	20,871	16,906	20,834	13,905
SPOLU	20,786	20,748	21,161	21,165

Zdroj: Plnenie rozpočtu vo výkaze o plnení rozpočtu obce Zubrohlava na rok 2007

Obecný rozpočet (za rok 2006) nebol (tak ako i predchádzajúci rok) vyrovnaný. Štruktúru príjmov tvoria: daňové príjmy a nedaňové príjmy. Rozpočet obce bol navýšený o dotácie. V roku 2006 bol príjem obce od štátu vo výške 1,4 mil. Sk.

Stále **príjmy rozpočtu obce** zabezpečujú predovšetkým daňové príjmy, a to podielové i miestne (vrátane poplatkov). Minimálnym príjmom obce sú príjmy z využívania obecného majetku. Príjmy rozpočtu obce Zubrohlava sú tvorené nasledovnými položkami: miestne dane a poplatky, príjmy z využívania obecného majetku, dotácie.

Výdavková časť rozpočtu obce charakterizuje prístupy obecnej samosprávy k napĺňaniu samosprávnych kompetencií, a to pri dodržiavaní dvoch základných princípov:

1. racionálnosť v nakladaní s finančnými prostriedkami,
2. preferovanie rozvojových potrieb obce.

Výdavky rozpočtu obce predstavujú predovšetkým **výdavky bežného rozpočtu**, ktoré zabezpečujú plnenie funkcií obecnej samosprávy. Výrazný vplyv na zvyšovanie výdavkov bežného rozpočtu má rast cien energií, telekomunikačných a poštových služieb, kancelárskych potrieb a materiálu. **Výdavky kapitálového rozpočtu** v posledných troch rokoch boli použité na:

- výstavbu obecného vodovodu vo výške 7,84 mil. Sk, dotácia a vlastné zdroje;
- výstavbu kanalizácie 21 648 Sk, vlastné zdroje, ostané náklady kohézný fond;
- rekonštrukciu Obecného úradu 71 tis. Sk, vlastné zdroje;
- prístavbu Materskej školy 5,140 mil. Sk, vlastné zdroje.

3.1.6 Občianska vybavenosť

Technická vybavenosť

Väčšina trvale obývaných bytov je vybavená vodovodom, žumpou, splachovacím záchodom a kúpeľňou alebo sprchovacím kútom.

V dôsledku neexistencie rozvodnej siete plynu prevažná časť obyvateľov Zubrohlavy využíva ústredné kúrenie lokálne, prevažne na pevné palivo. Len málo domácností využíva elektrické kúrenie. Tabuľka T21 ukazuje ostatné spôsoby vykurovania domácností v obci.

T21 Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov

Spôsob vykurovania	Počet bytov	Počet osôb v bytoch
Ústredné kúrenie diaľkové	-	-
Ústredné kúrenie lokálne	363	1 692
na pevné palivo	333	1 586
na plyn	-	-
elektrické	29	98
Etážové kúrenie		
na pevné palivo	11	46
na plyn	-	-
ostatné	6	16
Kachle		
na pevné palivo	33	71
elektrické	2	3
plynové	-	-
ostatné	1	0
Iné	33	126
Spolu	449	1 954

Zdroj: ŠÚ SR, výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001

Zásobovanie pitnou vodou je riešené verejným vodovodom - Oravský skupinový vodovod. Výstavba obecného vodovodu bola zahájená v roku 1995 a v súčasnosti ešte nie je ukončená. Väčšina obyvateľov (viac ako 70% odberateľov) je pripojená na skupinový obecný vodovod. V súčasnosti prevádzku obecného vodovodu zabezpečuje Oravská vodárenská spoločnosť, Dolný Kubín, (ďalej len OVS Dolný Kubín).

Sledovanie kvality pitnej vody vykonáva OVS Dolný Kubín. Vo vzorkách pitných vôd sa vykonáva fyzikálno-chemický, mikrobiologický a biologický rozbor.

Obec Zubrohlava v súčasnosti nemá vybudovanú kanalizáciu. Obecná kanalizácia je v súčasnosti vo výstavbe a odpadové vody sú likvidované individuálne a to vypúšťaním do domových žump, ktoré sú vo väčšine prípadov z technického hľadiska nevyhovujúce. Kanalizáciu obce buduje OVS Dolný Kubín z Kohézneho fondu EÚ.

Na území obce Zubrohlava sa nachádza pošta, k dispozícii je miestny drôtový rozhlas, telekomunikačná sieť, miestne komunikácie v dĺžke 14 km, ako i pripojenie na internet. Obecný úrad je vybavený štyrmi počítačmi, z toho iba 1 s pripojením na internet. Počítače nie sú zosieťované, čo komplikuje prácu obecného úradu. V miestnej škole sa nachádza 18 počítačov, z toho 15 je pripojených na internet. V Zubrohlave sa nenachádza žiadna internetová kaviareň ani podobné zariadenie s možnosťou pripojenia na internet. Občania môžu využívať pre tento účel služby obecného úradu. Keďže ten má k dispozícii len 1 počítač s pripojením na internet, využitie tejto možnosti verejnosťou je obmedzené. Škola neposkytuje možnosť prístupu na internet pre verejnosť. V súčasnosti sa kladie dôraz na aplikáciu systému „otvorenej školy“, prístupnej pre širokú verejnosť. To by zabezpečilo možnosť zapojenia sa občanov do jej fungovania ako i využívanie jej služieb.

Technická infraštruktúra obce je zhrnutá v tabuľke T22.

T22 Technická infraštruktúra v obci Zubrohlava

Počet pôšt	1
Počet hlavných telefónnych staníc spolu	227
Počet hlavných telefónnych staníc bytových	192
Káblová televízia	nie
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	nie
Rozvodná sieť plynu	nie
Stanice hasičského a záchranného zboru	nie
Hasičské vozidlá	1
Počet vzniknutých požiarov	6
Obecný hasičský zbor	áno
Webová stránka obce	nie
Pripojenie na internet	áno

Zdroj: Mestská a obecná štatistika, 2005

Dopravnú situáciu v obci Zubrohlava zachytáva tabuľka T23. V obci Zubrohlava nie je možné využitie vlakového spojenia. Občania využívajú služby autobusovej dopravy. V obci sa nachádzajú 3 zastávky v smere Oravská Polhora, 3 v smere Námestovo a 1 v smere Bobrov. Autobusové spojenie je v rámci okresu dostačujúce.

T23 Doprava v obci Zubrohlava

Linky autobusovej linkovej osobnej dopravy (diaľkové, medzištátne)	0
Autobusové linky miestneho významu (medzimestské)	4
Mestská hromadná doprava autobusmi	0
Zastávky vlakov osobnej dopravy	0
Najbližšia zastávka vlakov osobnej dopravy - názov	Tvrdošín
Najbližšia zastávka vlakov osobnej dopravy – vzdialenosť v km	18
Prístavy	0
Medzinárodné letiská	0
Vnútroštátne letiská	0
Najbližšie vnútrošt. a medzinár. letisko s pravid. prevádzkou - názov	Žilina - Hričov
Najbliž. vnútrošt. a medzinár. letisko s pravid. prevádz. - vzdialenosť v km	128
Miestne komunikácie spolu na 1 d. m. v km	10,0
Miestne komunikácie - bezprašné na 1 d. m. v km	10,0
Mosty na miestnych komunikáciách	1
Lávky pre peších	0
Vybudované chodníky na 1 d. m. v km	2,0

Zdroj: Mestská a obecná štatistika, 2005

Sociálna vybavenosť

Obr. 16 Domov sociálnych služieb

V obci Zubrohlava sa nachádza Domov sociálnych služieb pre dospelých, ktorý je v správe Žilinského samosprávneho kraja. Kapacita zariadenia je 15 miest. Domov poskytuje celodennú starostlivosť o klientov.

Obec zamestnáva opatrovatel'ku, ktorá sa stará o starších, zväčša nevládnych občanov. Táto služba je poplatná.

Zdravotná vybavenosť

V obci sa **nenachádza zdravotné stredisko** zabezpečujúce všeobecnú zdravotnú starostlivosť pre dospelých a deti. Za lekárskou starostlivosťou (poliklinika) musia obyvatelia dochádzať do okresného mesta Námestovo. Najbližšia nemocnica, pohotovostná služba a rýchla zdravotnícka pomoc je v meste Trstená. Občania postrádajú lekáreň. Za touto službou musia cestovať do obce Rabča (6 km) alebo mesta Námestovo (5 km). Celodennú starostlivosť zabezpečuje Domov sociálnych služieb pre dospelých v správe Žilinského samosprávneho kraja, ktorý sa nachádza v obci Zubrohlava.

Stravovanie dôchodcov je v súčasnosti riešené v školskej jedálni. Obec neprispieva na stravu dôchodcom, a tak je táto služba nevyužívaná. Chýba samostatná vývarovňa a rozvoz stravy pre starších, opustených a nevládných obyvateľov. Výhľadové demografické trendy Slovenska hovoria o všeobecnom starnutí populácie (najmä po roku 2005 sa výrazne zvýšilo percento obyvateľov v poproduktívnom veku), čo sa v budúcnosti prejaví zvýšeným dopytom po sociálnych službách.

Kultúrna vybavenosť

Vo vlastníctve obce Zubrohlava je obecný kultúrny dom vystavaný v roku 1871. Budova bola viackrát rekonštruovaná. V súčasnosti sa využíva na rôzne kultúrne akcie v obci, predstavenia dedinského divadelného súboru OMLADINA, stretnutia seniorov v rámci klubu dôchodcov, výstavy ručných prác, medzinárodné družobné stretnutia s poľskými partnermi.

Obecná knižnica bola do roku 2004 umiestnená najskôr v budove obecného úradu a neskôr v kultúrnom dome. Pre nedostatočné priestory a nedostatok financií na pokrytie mzdy zamestnanca bol knižný fond (2095 knižných jednotiek) umiestnený opäť na obecný úrad. V prípade záujmu občanov o využitie knižnej výpožičky, túto službu poskytujú pracovníci obecného úradu. Knižný fond sa však nerozširuje.

Obr. 17 Kostol

Kostol rímskokatolíckej cirkvi je od roku 1770 farským kostolom. V obci sa nachádza i dom smútku postavený v roku 1988 a cintorín, ktorý zatiaľ nie je v správe obce.

Obr. 18 Prícestný kríž

Medzi kultúrne atrakcie obce môžeme zaradiť **prícestný kríž** z roku 1836. Nachádza sa medzi farou a kostolom. Bol prenesený zo Slanice v roku 1952.

Obec sa prezentuje viacerými propagačnými materiálmi. V roku 2005 bol vydaný **Slovník obce Zubrohlava a okolitých plátenníckych obcí**. Vydalo ho združenie Babia hora s podporou Ministerstva kultúry a obce Zubrohlava.

Ďalšími **propagačnými materiálmi** obce sú pohľadnice, Monografia obce Zubrohlava, Dejiny Zubrohľavskej farnosti 1770-2000, Zubrohlava 2000 – skladačka.

Šport

Občania majú k dispozícii na vykonávanie športovej aktivity futbalové ihrisko s trávnatým podkladom a asfaltovú plochu, ktorá sa v zimných mesiacoch využíva ako otvorená ľadová plocha pre verejnosť. Správu klziska a ihriska zabezpečuje obec.

V školských priestoroch sa nachádza ihrisko a telocvičňa. Tieto priestory sa využívajú len na školské účely, ostatnej verejnosti nie sú prístupné.

T24 Rekreačné možnosti obce Zubrohlava a okolia

Lokalita	Možnosti	Vzdialenosť (km)
Zubrohlava	vlek	0
	tenisový kurt	0
Oravská priehrada	vodná nádrž - vodné bycikle, rybolov	3
	Slanický ostrov umenia - kutúra, pamiatky	5
	Danica - lyžovanie	6
Klin	Klin - Ťaskovka - lyžovanie	3
Rabča	Rabča/Za vodou - lyžovanie	4
Oravská polhora	Rímsko - katolícky kostol	8
	Ski centrum Polhorský Hrádok - zjazdové, bežecké lyžovanie, požičovňa lyží	9
	Slaná voda (príroda)	9
	Hviezdoslavova hájovňa - múzeum	11
Štefanov nad Oravou	vlek	10
Tvrdošín	Bučník - lyžovanie	18
	Galéria M. Medveckej	18
	Súkromná galéria	18
	Drevený kostol	18
Poľsko	Niedzica - vodná nádrž	20
	Niedzica - zámok	20
Oravice	Juráňova dolina - šport, relax	34
	Meander Skipark - lyžovanie, lyžiarska škola, požičovňa lyží, Aquapark - termálne kúpaliská	34
	Janovky - lyžovanie	38,6
Zuberec	Milotín - lyžovanie	38,6
	Zverovka - Spálená dolina - lyžovanie	38,6
	Podroháčske folklórne slávnosti	38,6
	Múzeum Oravskej dediny Brestová	40

Fond bývania

V súčasnosti žije v obci 2088 obyvateľov, ktorí žijú v 544 rodinných domoch a 14 bytových jednotkách dvoch bytových domov (rok výstavby 1954 a 1970). Príbytky sú v prevažnej miere vo vlastníctve fyzických osôb. V obecnom vlastníctve sú budovy obecného úradu a školy.

T25 Bytový fond obce Zubrohlava

Typ bývania	Obývané	Neobývané celoročne	Spolu
Rodinný dom	489	55	544
Bytový dom	2 (14 bytových jednotiek)	0	2

Zdroj: informácie aktualizované obcou Zubrohlava, 2007

Informačná spoločnosť

V súčasnosti sa kladie veľký dôraz na vytvorenie informačnej spoločnosti ako prostriedku pre rozvoj vysoko výkonnej vedomostnej ekonomiky. Obec Zubrohlava sa neprezentuje vlastnou webovou stránkou. Možnosť využitia internetu majú občania okrem súkromného pripojenia len v obecnom úrade a škole. Tieto služby sú obmedzené v škole len v rámci vyučovania pre žiakov a na obecnom úrade poskytujú informácie na počkanie a v krátkom rozsahu.

Sieť verejných inštitúcií pre obec Zubrohlava je uvedená v tabuľke T26.

T26 Verejné inštitúcie pre obec Zubrohlava

Názov	Sídlo, adresa
Obecný úrad Zubrohlava	Zubrohlava, Plátennícka 464
Matričný úrad Zubrohlava, Klin	Zubrohlava, Plátennícka 464
Pracovisko daňového úradu	Námestovo, Ružová ul.
Pracovisko Obvodného oddelenia policajného zboru	Námestovo, Mláka
Okresný súd	Námestovo, M. priemyslu
Okresného riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru	Námestovo, M. priemyslu
Pracovisko obvodného úradu	Námestovo, A. Bernoláka
Územná vojenská správa	Žilina, Rajecká cesta
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	Námestovo, A. Bernoláka
Obvodný úrad životného prostredia	Dolný Kubín
Detašované pracovisko OÚŽP	Námestovo, A. Bernoláka

Z uvedených inštitúcií sa priamo v obci nachádza len obecný úrad, ktorý je sídlom i matričného úradu pre obec Zubrohlava a Klin. Všetky ostatné inštitúcie sídlia v okresnom meste Námestovo, s výnimkou Územnej vojenskej správy (Žilina).

Chod obce Zubrohlava zabezpečuje **9 pracovníkov**:

- starosta obce
- účtovníčka
- daňová referentka
- matrikárka, referentka, sekretárka
- upratovačka
- šofér
- traktorista, kurič
- opatrovateľka

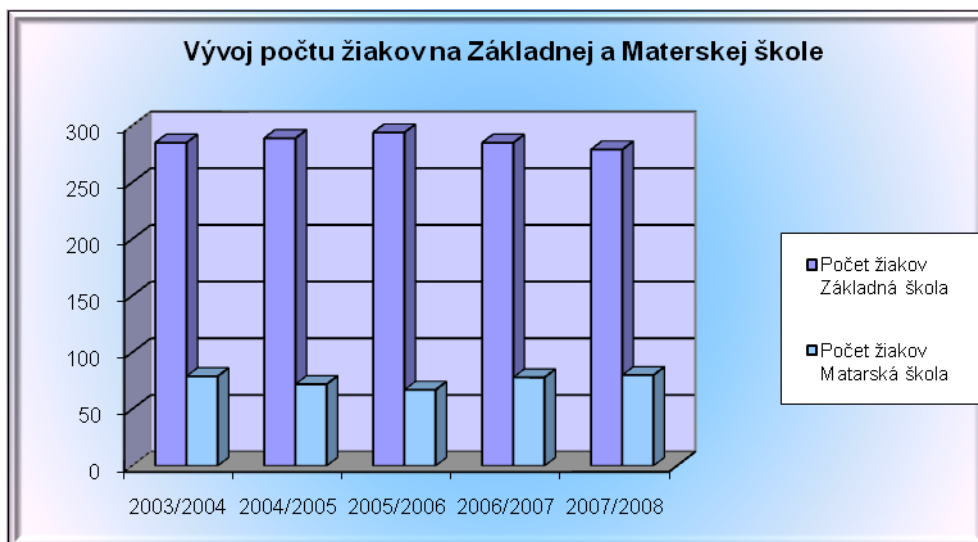
3.1.7 Vzdelávanie a kultúra

Primárne vzdelávacie zariadenia (materskú a základnú školu) majú občania k dispozícii priamo v obci. Materskú školu v tomto školskom roku 2007/2008 navštevuje 80 detí, základnú školu (1. – 9. roč.) 279 žiakov. Tabuľka T27 a graf G2 znázorňujú vývoj počtu žiakov v týchto zariadeniach.

T27 Vývoj počtu žiakov Základnej a Materskej školy

Školský rok	Počet žiakov	
	Materská škola	Základná škola
2003/2004	79	285
2004/2005	72	289
2005/2006	67	294
2006/2007	78	285
2007/2008	80	279

G2 Vývoj počtu žiakov na Základnej a Materskej škole

Od školského roku 2006/2007 stúpa počet detí navštevujúcich materskú školu. Naopak, klesá počet detí v základnej škole. V školskom roku 2007/2008 dosiahol počet detí v materskej škole najväčšiu hodnotu za posledných 5 rokov, kým detí navštevujúcich základnú školu je za sledované obdobie najmenej.

V budove základnej školy sa nachádza i školská jedáleň s kapacitou 50 miest. Je prístupná i starším obyvateľom obce, avšak títo služby jedálne nevyužívajú. V roku 2005 bolo evidovaných 90 stravníkov z radov detí.

Po ukončení 9. ročníka základnej školy žiaci pokračujú v školskej dochádzke na niektorej zo stredných škôl. Najprístupnejšou možnosťou je dochádzka do okresného mesta. Žiaci môžu navštevovať nasledovné stredné školy v okolí Zubrohlavy:

- ❖ Hotelová akadémia, Námestovo
- ❖ Obchodná akadémia, Námestovo

- ❖ SOU strojárske, Námestovo
- ❖ SOU SZSD, Námestovo
- ❖ Združená stredná škola, Námestovo
- ❖ Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo

V obci Zubrohlava sídli taktiež autoškola Albín Ganobiak.

3.1.8 Tretí sektor

V obci Zubrohlava pôsobí Občianske združenie Zubor. Zaoberá sa cezhraničnou spoluprácou s Poľskou republikou, vydávaním informačných bulletinov, vypracovávaním projektov zo zdrojov EÚ a pod.

Obr. 19 Divadelný súbor

V obci taktiež vykonáva činnosť ochotnícky divadelný súbor OMLADINA. Vznikol v roku 1904 pod vedením Štefana Mnoheľa, vtedajšieho kaplána obce Zubrohlava. V súbore sa od jeho založenia vystriedali stovky ochotníkov, ktorí nacvičili viac ako 70 hier. V súčasnosti súbor tvorí približne 30 členov. Predstavenia skúšajú a prezentujú v budove kultúrneho domu.

Starší obyvatelia obce sa združujú v rámci „klubu dôchodcov“. Stretávajú sa v kultúrnom dome, kde si sami organizujú podujatia pri rôznych príležitostiach. Nejde o registrovanú skupinu občanov.

Obr. 20 Znak Hasičského zboru

Začiatkom 20. storočia bol v obci zriadený Hasičský záchranný zbor. Od roku 1923 registroval spolok približne 200 členov.

3.2 ANALÝZA REALIZOVANÝCH OPATRENÍ

Zmapovanie reálnych skúseností obce Zubrohlava pri implementovaní investičných a neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja za posledné štyri roky (od roku 2004) predstavuje analýzu realizovaných opatrení. Realizácie projektov napomohli rozvoju obce a skvalitnili život jej obyvateľov. V obci sa v posledných rokoch zrealizovali nasledovné projekty:

Rekonštrukcia a prístavba obecného úradu

<i>Cieľ projektu:</i>	rekonštrukcia obecného úradu v Zubrohľave
<i>Výsledok:</i>	zlepšenie vzhľadu obecného úradu ako reprezentatívnej budovy obce Zubrohlava
<i>Úloha obce:</i>	líder projektu
<i>Náklady projektu:</i>	71 tis. Sk
<i>Finančné prostriedky:</i>	vlastné zdroje obce

Výstavba vodovodu

<i>Cieľ projektu:</i>	riešiť nedostatočné zásobovanie obyvateľov a zlepšiť kvalitu pitnej vody
<i>Výsledok:</i>	stavba podľa uvedeného projektu rozpracovaná
<i>Úloha obce:</i>	spoluinvestor a líder projektu
<i>Náklady projektu:</i>	18,2 mil. Sk.
<i>Finančné prostriedky:</i>	bežný rozpočet obce, štátny rozpočet - zatiaľ 7,84 mil. Sk

Výstavba obecnej kanalizácie

<i>Cieľ projektu:</i>	výstavba kanalizácie obce Zubrohlava
<i>Výsledok:</i>	stavba podľa uvedeného projektu rozpracovaná
<i>Úloha obce:</i>	spoluinvestor a líder stavby
<i>Náklady projektu:</i>	- náklady projektu, zatiaľ investované: 21,7 tis. Sk
<i>Finančné prostriedky:</i>	Kohézny fond EÚ

Realizovaný projekt: Prístavba Materskej školy

<i>Cieľ projektu:</i>	zvýšenie dostupnosti občanov Zubrohľavy k predškolskému vzdelaniu detí prístavbou Materskej školy k Základnej škole v obci
<i>Výsledok:</i>	prístavba Materskej školy a jej prevádzka
<i>Úloha obce:</i>	investor aj líder stavby
<i>Náklady projektu:</i>	5,140 mil. Sk
<i>Finančné prostriedky:</i>	vlastné zdroje obce

3.3 SWOT ANALÝZA

Analýza SWOT nasmeruje pozornosť na kľúčové oblasti vo vnútri obce. Využitá bude hlavne pri budovaní jej silných stránok, odstraňovaní slabých stránok alebo ich eliminácii (pokiaľ ich nie je možné úplne odstrániť), tiež pri využívaní príležitostí a rešpektovaní rizík vonkajšieho prostredia. SWOT analýza je základným dokumentom a východiskom pre strategické plánovanie obce Zubrohlava vo všetkých oblastiach života jej obyvateľov.

Analýza silných a slabých stránok obce Zubrohlava je odrazom súčasného stavu obce z hľadiska vnútorných faktorov, odhaľuje jej pozitíva a negatíva. **Silnou stránkou** obce sú najmä jej prirodzené dispozície. **Slabou stránkou** je to, čo v obci absentuje, alebo čomu sa v obci nevenuje dostatočná pozornosť.

Analýza príležitostí a ohrození sa zameriava na budúci rozvoj obce z hľadiska vonkajších faktorov, určuje možnosti rozvoja a riziká, ktoré je potrebné vnímať. **Príležitosťou** obce je akýkoľvek pozitívny trend, ktorý môže byť impulzom pre jej ďalší rozvoj v prípade, že sa nájdu zdroje na jeho realizáciu a bude oň záujem. **Ohrozením** obce sú akékoľvek nevýhodné trendy alebo smery vývoja na úrovni miestnej, ale aj regionálnej, národnej či celosvetovej, ktoré ju v negatívnom smere ovplyvňujú alebo môžu ovplyvniť.

SWOT analýza obce Zubrohlava podľa názorov jej obyvateľov uvedených v dotazníkoch je diferencovaná do piatich častí. Ide o definovanie silných stránok, slabých stránok, príležitostí a ohrození v rámci nasledovných oblastí:

- ❖ **Prírodné zdroje a životné prostredie**
- ❖ **Ľudské zdroje a vzdelávanie**
- ❖ **Sociálna (občianska) infraštruktúra**
- ❖ **Ekonomické podmienky a podnikateľské prostredie**
- ❖ **Technická infraštruktúra.**

PRÍRODNÉ ZDROJE A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - výhodná geografická poloha a prírodné prostredie – blízkosť hranice a hraničného prechodu s Poľskou republikou, Trstená – Chyžné (cca 28 km), Oravká Polhora – Jelesnia (cca 14 km), cesta I. triedy - Bobrov-Lipnica Wielka, cesta II. triedy - priaznivé podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva - vhodná klíma pre život ľudí - dobrá dostupnosť územia - vidiecky charakter osídlenia - vysoké zastúpenie lesných pozemkov - pomerne kvalitné životné prostredie - zavedený separovaný zber komunálneho odpadu - zabezpečenie separácie nebezpečného odpadu a zber šatstva - odvoz komunálneho odpadu - vodný tok Polhoranka nachádzajúci sa v obci - existencia skládky TKO v blízkosti obce 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné využitie prírodného potenciálu, nedostatočné využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie - nedobudovaná kanalizačná sieť s ČOV - nedobudovaný vodovod - absencia ÚPD - chýbajúca protipovodňová ochrana - existencia lokálnych zdrojov znečistenia zložiek životného prostredia (nelegálne skládky v území, vypúšťanie močovky a iné) - slabé povedomie občanov a ich nevedomosť v oblasti životného prostredia - zanedbaný stav verejnej zelene - znížená kvalita povrchových a spodných vôd - vysoké poplatky za odpad i napriek blízkej skládke odpadu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - ochrana a racionálnejšie využívanie prírodných zdrojov - využívanie prírodného potenciálu - dobudovanie kanalizačnej siete - dobudovanie protipovodňovej ochrany intravilánu obce - dobudovanie kompostárne na likvidáciu zeleného odpadu - pozitívny prístup a dobrá angažovanosť samosprávy a obyvateľstva k zachovaniu prírodného dedičstva pre budúce generácie - rozširovanie separovaného zberu so zavedením ekonomických nástrojov, ktoré budú motivovať obyvateľov, aby mali záujem separovať odpad - využívanie odpadov, zhodnocovanie a správne zneškodňovanie spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a životné prostredie - využívanie štrukturálnych fondov EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> - nekontrolované vypúšťanie septikov (žump) - nedobudovanie kanalizačnej siete - zanedbanie environmentálnej výchovy - hydroklimatické zmeny - nekontrolovaný nárast nelegálnych skládok - ohrozovanie obce hlučnosťou, prašnosťou a znečisťovaním ovzdušia vplyvom frekventovaného dopravného spojenia a výstavby občianskej vybavenosti - ohrozovanie súkromného a obecného majetku v dôsledku nedobudovania protipovodňovej ochrany - naplnenie skládky TKO

ĽUDSKÉ ZDROJE A VZDELÁVANIE	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - priaznivý demografický vývoj - obyvateľstvo s primeraným vzdelaním a snahou o rekvalifikáciu, pracovitosť, podnikavosť, súdržnosť, pohostinnosť - stúpajúci podiel obyvateľstva v produktívnom veku - sieť stredných škôl v blízkych mestách - existencia základnej školy, ročník 1-9 - existencia materskej školy - existencia autoškoly v obci 	<ul style="list-style-type: none"> - nízky podiel občanov s vysokoškolským vzdelaním - absencia vyškolených miestnych lídrov - slabá koordinácia aktivít rôznych skupín obyvateľstva v obci - neexistencia školskej družiny - nedostatok možností pre organizované trávenie voľného času detí a mládeže - chýbajúce doplnkové vzdelávanie pre mládež - nedopĺňanie knižného fondu obecnej knižnice - nedostatočná podpora mladých rodín zo strany obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - atraktivita vidieckeho bývania v obci zvyšujúca záujem mestského obyvateľstva o bývanie v obci - blízkosť siete vzdelávacích inštitúcií v mestách Námestovo, Tvrdošín, Ružomberok, Liptovský Mikuláš, Martin, Žilina 	<ul style="list-style-type: none"> - úbytok obyvateľstva v dôsledku vysokej mortality, resp. sťahovaním obyvateľov smerom von z obce - starnutie obyvateľstva - úbytok kvalifikovaných mladých ľudí - znižujúci sa počet žiakov navštevujúcich základnú a materskú školu - nedostatočná spolupráca školy, rodiny a obce - nezáujem obyvateľov o veci verejné

SOCIÁLNA (OBČIANSKA) INFRAŠTRUKTÚRA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - bytová vybavenosť obce s výraznou prevahou rodinných domov - perspektíva ďalšieho rozvoja výstavby rodinných domov - dobrá vybavenosť sociálnou infraštruktúrou – Kultúrny dom, základná škola, materská škola, školská jedáleň - vysoký záujem obyvateľov o šport s množstvom športových podujatí - verejné klzisko a dve futbalové ihriská - dlhoročná spolupráca s Poľskou republikou - činnosť ochotníckeho divadelného súboru zo Zubrohlavy - činnosť TJ Sokol Zubrohlava - dobrovoľný hasičský zbor obce - existencia monografie obce - publikácia „História farnosti Zubrohlava“ - existencia matričného úradu - rímsko-katolícky kostol 	<ul style="list-style-type: none"> - nevysporiadané majetkovo-právne vzťahy - neúplný základný sortiment ponuky tovarov a služieb v obci - neexistujúce sociálne zariadenie pre starších občanov obce - chýbajúce sociálne služby pre mladé rodiny: materské centrum, jasle - nedostatok finančných zdrojov na rozvoj obce - deficit v materiálno-technickom vybavení škôl a športového klubu - absencia web stránky obce - dezolátny stav kultúrneho domu - nedostatok organizovaných kultúrnych aktivít a málo rozmanitý kultúrno-spoločenský život v obci - neexistencia sociálnych bytov v obci
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - zlepšenie propagácie obce - podpora stravovania dôchodcov a osamelých ľudí - možnosť spolufinancovania kultúrnych akcií z podnikateľských kruhov - vytváranie partnerstiev - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> - pomalý rast kvality ponúkaných služieb - zlý neuspokojivý vzťah medzi životným štýlom obyvateľstva a jeho potrebami - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva - nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC - posun priorít mládeže ku konzumnému spôsobu života - nedostatočná infraštruktúra pre výstavbu rodinných domov pre mladé rodiny a ostatných občanov

EKONOMICKÉ PODMIENKY A PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - potenciál rastu odbornosti, zručnosti a zamestnanosti pracovnej sily v obci - potenciál nových zdrojov zamestnanosti v sektore služieb a malého a stredného podnikania - priaznivý podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva - dobré podmienky pre rozvoj cestovného ruchu - činnosť Zubor, o.z. pre rozvoj cezhraničnej spolupráce s Poľskou republikou - ubytovacie zariadenia v obci - blízka vzdialenosť okresného mesta ako centra pracovných príležitostí - vykonávanie verejno-prospešných prác v obci nezamestnanými občanmi v rámci aktivačnej činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok pracovných príležitostí v obci - migrácia mladých ľudí za prácou mimo obce - slabé zastúpenie podnikateľov v obci - nepripravené projektové dokumentácie k žiadostiam z fondov EÚ
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie arálu pre nové podnikateľské aktivity - zvýšenie finančnej a daňovej sily obce - zlepšenie technickej a dopravnej infraštruktúry - rast priamych zahraničných investícií - využitie historického, kultúrneho a prírodného potenciálu pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, zvlášť agroturistiky - využitie verejných zdrojov a úverových prostriedkov - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> - odliv kvalifikovanej pracovnej sily - celkový rast nákladov na činnosť samosprávy a podnikateľských subjektov, najmä rast cien energií, služieb, nákladov na verejné účely obce a pod. - slabý záujem investorov o Severné Slovensko - neochota ľudí investovať a začať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu - nedostatok pracovných príležitostí v obci a jej okolí

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie - zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou - cestné prepojenie obce s okresným mestom i Poľskou Republikou - existencia verejného osvetlenia, - pokrytie signálom mobilných operátorov - systém regionálnej autobusovej dopravy - pevná telefónna sieť s bytovými prípojkami - pracovisko Slovenskej pošty v obci - dostatok parkovacích plôch pre návštevníkov obce 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia kompletnej kanalizačnej siete - nekompletné pokrytie vodovodnou infraštruktúrou - absencia verejných sociálnych zariadení pre potreby cestovného ruchu - nevyhovujúci stav miestnych komunikácií - nevhodný stav a absencia chodníkov popri väčšine komunikácií - nedostatok vlastných finančných prostriedkov na realizáciu územného plánu - nevybudovaná plynofikácia v obci - neverejný prístup k IKT v obci (verejné pripojenie na internet – wifi sieť, internetová kaviareň, verejné využívanie obecných a školských PC) - znečisťovanie miestnych komunikácií v obci dopravnými prostriedkami poľnohospodárskeho družstva - cesta I. triedy vedúca do Poľska priamo cez obec - nepriehľadnosť hlavnej cesty a nebezpečné priechody pre chodcov - nedostatočne pokryté kanalizačné otvory - nedobudované prístupné cesty k rodinným domom najmä v časti Kuňaky, Klinec - neexistujúce komunikácie pre cyklistov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - dobudovanie technickej infraštruktúry obce - možnosť kooperácie riešenia otázok a problémov regionálneho charakteru s okolitými obcami - odklonenie hlavného ťahu do Poľska mimo obce - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných prostriedkov vzhľadom na daňovú silu obce - nepripravenosť projektov na získanie finančných zdrojov z fondov EÚ a SR - nepripravenosť technickej a projektovej dokumentácie, ktorá bude podporným dokumentom k realizácii zámerov obce - nárast individuálnej automobilovej dopravy a kamiónovej dopravy - finančne veľmi náročná výstavba a rekonštrukcie technickej infraštruktúry a komunikácií

3.4 KĹÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA

V Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja je potrebné určiť kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja z dôvodu zabezpečenia čo najvyššej adresnosti tohto dokumentu. Určenie kľúčových disparít (nerovností) a hlavných faktorov rozvoja vychádza zo SWOT analýzy.

Kľúčové disparity:

- ❖ nevyhovujúci technický stav lokálnej infraštruktúry - miestne komunikácie a chodníky v zlom technickom stave;
- ❖ nedostatok finančných zdrojov - obec nemá vytvorené podmienky pre vstup investorov a pre rozvojové aktivity malých a stredných podnikateľov v obci;
- ❖ nevyhovujúci stav objektov spoločenského významu v obci.

Hlavné faktory rozvoja:

- ❖ vybudovanie technickej infraštruktúry ako podmienky pre rozvoj ekonomických a sociálnych činností v obci;
- ❖ zvýšenie kvality života obyvateľov a príťažlivosti obce rekonštrukciou a modernizáciou objektov spoločenského významu.

Je nevyhnutné navrhnuť rozvojovú stratégiu obce s ohľadom na jej kľúčové disparity. Určením hlavných faktorov rozvoja sa vytvorí hierarchia cieľov pozostávajúca z globálneho cieľa, špecifických cieľov a priorít obce na najbližšie programové obdobie do roku 2013. V tomto období sa obec zameria prioritne na realizáciu aktivít stanovených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

4 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

Rozvojová stratégia obce nemá charakter konkrétneho návrhu riešiaceho určitý problém, ale predstavuje filozofiu smerovania, ktorým by sa mala obec v stanovenom časovom horizonte uberať. Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu určitej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – nedostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým, že je definovaný, napomôže smerovaniu rozvoja. Pri navrhovaní strategického cieľa obce Zubrohlava sa vychádzalo z prieskumu verejnej mienky (dotazníkový prieskum) a z analýz existujúceho stavu s ohľadom na zachovanie princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti.

4.1 CIELE A PRIORITY

Ciele tvoria hierarchickú štruktúru, ktorú tvorí:

- ❖ globálny cieľ;
- ❖ špecifické ciele;
- ❖ priority.

Na vrchole hierarchickej štruktúry sa v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja nachádza **globálny cieľ**. **Špecifické ciele** predstavujú charakteristiku cieľového stavu na detailnejšej úrovni s jasnejším a výstižnejším pomenovaním. Jednotlivé **priority** a opatrenia vymedzujú prioritné oblasti strategického plánovania obce, ktoré nadväzujú na špecifické ciele.

Pre efektívne dosiahnutie globálneho strategického cieľa obce Zubrohlava sú pre jednotlivé oblasti života jej obyvateľov definované dva čiastkové, tzv. špecifické ciele a v rámci nich priority. Špecifický cieľ 1 obsahuje 3 priority, špecifický cieľ 2 dve priority.

V rámci definovaných priorít stanovených na základe výsledkov SWOT analýzy obce Zubrohlava sú určené jednotlivé aktivity, ktoré obec bude v nasledovnom období realizovať.

Hierarchiu cieľov a priorít znázorňuje nasledovný diagram.

Trvalo udržateľný rozvoj obce zabezpečujúci zvyšujúcu sa kvalitu života jej obyvateľ'ov prostredníctvom realizácie rozvojových aktivít v obci a jej okolí.

Špecifický cieľ 1

Dobudovanie, rozvoj a skvalitnenie technickej infraštruktúry s rešpektovaním ochrany prírody a životného prostredia v obci.

Špecifický cieľ 2

Zlepšenie občianskej vybavenosti obce prostredníctvom dobudovania a vytvorenia systému sociálnej a kultúrnej infraštruktúry obce.

Priorita: 1.1

Vysporiadanie vlastných vzťahov k predmetom záujmu obce.

Priorita: 1.2

Rozvoj dopravnej infraštruktúry obce.

Priorita: 1.3

Rozvoj environmentálnej infraštruktúry obce.

Priorita: 2.1

Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia objektov spoločenského významu obce.

Priorita: 2.2

Rozvoj infraštruktúry k tráveniu voľného času obyvateľ'ov.

4.2 OPATRENIA A AKTIVITY

Na základe výsledkov analýz je potrebné v prvom rade začať s realizáciou projektov zameraných na tieto oblasti:

1. VYSPORIADANIE MIESTNYCH KOMUNIKÁCIÍ

❖ Popis

Vysporiadanie vlastníckych vzťahov k miestnym komunikáciám v prospech obce je nevyhnutným predpokladom k možnosti realizácie ostatných rekonštrukčných aktivít obce v tejto oblasti. Uskutočnenie tejto aktivity je prvotnou prioritou obce v najbližšom čase.

❖ Nadväznosť na prioritnú oblasť

1.1 Vysporiadanie majetkových vzťahov k predmetom záujmu obce

❖ Garant

Obec

2. POVRCHOVÁ ÚPRAVA MIESTNYCH KOMUNIKÁCIÍ

❖ Popis

Oprava asfaltového koberca po dobudovaní kanalizácie, vodovodného potrubia a prípojok k rodinným domom je prioritou, ktorú bude obec v budúcnosti realizovať. Tejto aktivite bude predchádzať vysporiadanie miestnych komunikácií.

❖ Nadväznosť na prioritnú oblasť

1.2 Rozvoj dopravnej infraštruktúry obce

❖ Garant

Obec

3. VYSPORIADANIE MIESTNEHO CINTORÍNA

❖ Popis

Miestny cintorín nie je v súčasnosti majetkom obce. Prioritou miestnej samosprávy v nasledovnom období je vysporiadanie vlastníckych vzťahov k miestnemu cintorínu v prospech obce, čo umožní realizáciu ostatných rekonštrukčných a modernizačných aktivít na predmetnom pozemku.

❖ Nadväznosť na prioritnú oblasť

1.1 Vysporiadanie majetkových vzťahov k predmetom záujmu obce

❖ Garant

Obec

4. VYBUDOVANIE CHODNÍKOV NA CINTORÍNE

❖ **Popis**

Tejto aktivite bude predchádzať vysporiadanie vlastníckych vzťahov k miestnemu cintorínu. V súčasnosti nie sú a cintoríne vybudované žiadne chodníky. Komplikuje to prístup občanov k jednotlivým hrobom ako i samotnú údržbu miestneho cintorína.

❖ **Nadväznosť na prioritnú oblasť**

2.1 Rekonštrukcia a modernizácia objektov spoločenského významu obce

❖ **Garant**

Obec

5. REKONŠTRUKCIA DOMU SMÚTKU

❖ **Popis**

Dom smútku obce pochádza z roku 1988. Za ostatné dve desaťročia sa neuskutočnil zásah do jeho rekonštrukcie. V súčasnosti je dom smútku v nevyhovujúcom stave, najmä čo sa týka sociálneho zariadenia a skladu. Rekonštrukcia týchto častí domu smútku je predmetom záujmu obce v nasledujúcom období.

❖ **Nadväznosť na prioritnú oblasť**

2.1 Rekonštrukcia a modernizácia objektov spoločenského významu obce

❖ **Garant**

Obec

6. VYBUDOVANIE DETSKÉHO IHRISKA NA STAROM IHRISKU

❖ **Popis**

Aktivizácia a podpora detí, mládeže a dospelých vo viacerých športových odvetviach je ďalšou prioritou obce zameranou na posilnenie motivácie a tvorbu viacerých možností pre trávenie voľno - časových aktivít.

❖ **Nadväznosť na prioritnú oblasť**

2.2 Rozvoj infraštruktúry k tráveniu voľného času obyvateľov

❖ **Garant**

Obec

7. PRESTAVBA ČASTI OBECNÉHO ÚRADU

❖ **Popis**

Pokračovanie v prebiehajúcej rekonštrukcii budovy obecného úradu je jednou z ďalších priorít obce. V nasledovnom programovom období obec plánuje zrekonštruovať sociálne zariadenia a priestory archívu v budove obecného úradu, čím sa zlepšia pracovné podmienky zamestnancov obecného úradu.

❖ **Nadväznosť na prioritnú oblasť**

2.1 Rekonštrukcia a modernizácia objektov spoločenského významu obce

❖ **Garant**

Obec

8. REALIZÁCIA PROJEKTOV K VÝSTAVBE VIACÚČELOVEJ BUDOVY

❖ **Popis**

Prioritnou oblasťou obce je cez rozvoj sociálnej infraštruktúry poskytnúť a skvalitniť niektoré služby. Do úvahy prichádza možnosť zabezpečiť projektovú dokumentáciu a následnú výstavbu strediska, kde bude sústredený kultúrny dom, pošta, požiarna ochrana, klub dôchodcov a mládežnícke centrum.

❖ **Nadväznosť na prioritu**

2.1 Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia objektov spoločenského významu obce

❖ **Garant**

Obec

9. VYBUDOVANIE NOVÝCH CHODNÍKOV OKOLO CESTY I. A II. TRIEDY

❖ **Popis**

V obci je potrebné riešiť bezpečnosť cestnej infraštruktúry. Situáciu v súčasnosti komplikuje budovanie vodovodu a kanalizácie v obci. Po ukončení týchto prác je nevyhnutné riešiť stav cestných komunikácií. Nakoľko cez obec prechádza nielen cesta II., ale i I. triedy, z hľadiska bezpečnosti chodcov – obyvateľov obce je nutné vynaložiť maximálne úsilie o vysporiadanie vlastníckych vzťahov cestných komunikácií a o následné vybudovanie chodníkov okolo cesty I. a II. triedy.

❖ **Nadväznosť na prioritnú oblasť**

1.2 Rozvoj dopravnej infraštruktúry obce

❖ **Garant**

Obec

10. ODSTRÁNENIE BODOVEJ ZÁVADY POD GRAPOU

❖ Popis

Cestnú dopravu komplikuje v obci i bodová závada nachádzajúca sa v časti Pod Grapou. Odstránením tejto závady sa stane cestná premávka plynulejšia.

❖ Nadväznosť na prioritnú oblasť

1.2 Rozvoj dopravnej infraštruktúry obce

❖ Garant

Obec

11. VÝSADBA SPEVNÚJÚCEJ VEGETÁCIE V OKOLÍ CESTY I. TRIEDY

❖ Popis

V okolí cesty I. triedy prechádzajúcej obcou je v súčasnosti nedostatočné množstvo spevňujúcej vegetácie. Pre možné zosuvy pôdy, odtok vody i hluk je nevyhnutné uskutočniť výsadbu spevňujúcej vegetácie.

❖ Nadväznosť na prioritnú oblasť

1.2 Rozvoj dopravnej infraštruktúry obce

❖ Garant

Obec

12. DOBUDOVANIE ÚSPORNÉHO VEREJNÉHO OSVETLENIA

❖ Popis

Energetická náročnosť verejného osvetlenia je veľmi vysoká, čo sa značne odráža vo finančnej stránke obce. V dôsledku snahy o znižovanie spotreby elektrickej energie a tým i eliminácie množstva finančných prostriedkov vynaložených na prevádzku verejného osvetlenia sa v obci začal proces budovania úsporného systému. V nasledujúcich rokoch plánuje obec dokončiť práce v tejto oblasti.

❖ Nadväznosť na prioritnú oblasť

1.3 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry obce

❖ Garant

Obec

Akčný plán – projektové zámery obce Zubrohlava

Aktivita	Miesto realizácie	Investor/zdroj financovania	Termín realizácie	Finančný plán (v Sk)	Indikátory
1	Obec Zubrohlava	vlastné zdroje	Rok 2011 - 2013	Podľa potreby	Vysporiadané vlastnícke vzťahy
2	Obec Zubrohlava	NFP štátny rozpočet alebo Regionálny operačný program, vlastné zdroje	Rok 2011 - 2013	Bude schválený neskôr	Zlepšenie stavu technickej infraštruktúry
3	Obec Zubrohlava	Vlastné zdroje obce	Rok 2008 - 2009	30 000,-	Vysporiadané vlastnícke vzťahy
4	Obec Zubrohlava	Regionálny operačný program, vlastné zdroje	Rok 2008	100 000,-	Zlepšenie stavu technickej infraštruktúry
5	Obec Zubrohlava	Dotácie, vlastné zdroje obce	Rok 2009 - 2010	400 000,-	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov
6	Obec Zubrohlava	Regionálny operačný program, dotácie, vlastné zdroje obce	Rok 2012	500 000,-	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov
7	Obec Zubrohlava	Dotácie, vlastné zdroje obce	Rok 2011 - 2013	1 500 000,-	Zlepšenie pracovných podmienok pracovníkov Obecného úradu

8	Obec Zubrohlava	Dotácie, vlastné zdroje obce	Rok 2013	22 000 000,	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov
9	Obec Zubrohlava	Regionálny operačný program, vlastné zdroje	Rok 2010 - 2013	2 500 000,-	Zlepšenie bezpečnosti cestnej dopravy, zvýšená bezpečnosť cestnej dopravy
10	Obec Zubrohlava	Regionálny operačný program, vlastné zdroje	Rok 2009 - 2010	750 000,-	Zlepšenie bezpečnosti cestnej dopravy
11	Obec Zubrohlava	Regionálny operačný program, vlastné zdroje	Rok 2010	100 000,-	Zlepšenie bezpečnosti cestnej dopravy, odstránenie hlučnosti
12	Obec Zubrohlava	Regionálny operačný program, vlastné zdroje	Rok 2009 - 2011	500 000,-	Úspora elektrickej energie

4.3 OPIS ROZVOJOVEJ STRATÉGIE

Rozvojová stratégia obce Zubrohlava do roku 2013 pozostáva z globálneho cieľa, dvoch špecifických cieľov a piatich priorít, ktoré sú zosúladené s nadradenými programovými dokumentmi SR. Pre každý programový dokument musí byť definovaný globálny cieľ. Špecifické ciele predstavujú jasnú, výstižnú a hutnú charakteristiku cieľového stavu. Dosiahnutie tohto stavu je zámerom rozvojovej stratégie na detailnejšej úrovni ako je globálny cieľ. Prostredníctvom definovania priorít boli určené hlavné oblasti, ktoré je potrebné podporiť a rozvíjať.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava je spracovaný na programové obdobie 2007 – 2013. Súčasná rozvojová stratégia obce v ňom zohľadňuje riešenie najdôležitejších problémov obce Zubrohlava, ktoré spomaľujú jej regionálny rozvoj, znižujú konkurencieschopnosť obce a zároveň sú dôvodom nízkej kvality života

obyvateľov obce. Všetci obyvatelia obce dostali príležitosť vyjadriť svoj názor v dotazníkovom prieskume, v ktorom určili prioritné oblasti rozvoja obce a označili konkrétne aktivity, ktorým je potrebné čo najskôr sa venovať.

Globálny cieľ, špecifické ciele a priority Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava napĺňajú celkový cieľ regionálneho rozvoja tým, že vytvorením tohto významného strategického dokumentu sa na miestnej úrovni vytvoria podmienky pre implementáciu Regionálneho operačného programu na roky 2007 – 2013, ktorého hlavným cieľom je prostredníctvom jednotlivých opatrení zvýšiť vybavenosť územia zariadeniami občianskej infraštruktúry s ohľadom na zabezpečenie ich dostupnosti a kvality poskytovaných služieb. Projektové zámery realizované v súlade s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sú orientované na tvorbu strategických, najmä infraštruktúrnych podmienok, ktoré zlepšia životné podmienky obce a zvýšia konkurenčnú schopnosť obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava je v súlade s programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja, ktorý stanovuje strategické vízie, ciele a opatrenia v oblastiach ako je technická infraštruktúra, cestovný ruch, podnikanie, poľnohospodárstvo, sociálna oblasť a zdravotníctvo, životné prostredie, školstvo.

5 FINANČNÝ PLÁN

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava bude realizovaný prostredníctvom projektov (aktivít) vychádzajúcich z opatrení tohto programu. Projektom sa rozumie realizovateľný zámer investičného, či neinvestičného charakteru.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce má 2 špecifické oblasti podpory, ktoré sa členia na jednotlivé opatrenia. Sú zamerané na globálny cieľ t.j. podpora trvalo udržateľného rozvoja obce. Neodmysliteľným predpokladom realizácie jednotlivých opatrení načrtnutých v akčnom pláne je aj plán ich financovania. Základom pre realizáciu naplánovaných aktivít je príprava rámcových projektov, pri ktorých sa uvažuje so získaním finančného príspevku z fondov Európskej únie. Následne budú pripravené detailné projekty so žiadosťou o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v zmysle požiadaviek riadiacich orgánov príslušných operačných programov.

Finančný prídelenie pre každú prioritu a na každý rok špecifikuje indikatívny finančný plán. Ide o finančný prídelenie plánovaný ako finančný príspevok z každého fondu a podľa potreby aj z Európskej investičnej banky a iných finančných nástrojov (pokiaľ priamo prispievajú k príslušnému finančnému plánu), ako aj celkovú výšku verejných a odhadovaných súkromných zdrojov, ktoré zodpovedajú podielu každého jednotlivého fondu. V programovom období 2007 – 2013 bude pravdepodobne platiť spolufinancovanie projektov vo výške 5% z vlastných zdrojov obce tak, ako to bolo i v predchádzajúcom, skrátenom programovom období 2004 – 2006.

V dobe prípravy a spracovania PHSR obce Zubrohlava (z dôvodu začatia nového programového obdobia 2007 – 2013) nie sú ešte celkom vyjasnené pravidlá budúceho financovania jednotlivých operačných programov z rozpočtu EÚ, keďže tieto sú ešte v procese negociácií. Tabuľky T29 – T31 budú priebežne aktualizované po spresnení budúcich pravidiel financovania operačných programov a po schválení jednotlivých projektov (aktivít) obecným zastupiteľstvom.

5.1 ROZDELENIE FINANCIÍ NA PROGRAMOVÉ OBDOBIE

Obec Zubrohlava pri plnení svojich cieľov môže vychádzať z možností podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie. V programovom období 2007 – 2013 sú schválené nasledovné alokácie v rámci jednotlivých operačných programov Národného strategického referenčného rámca. Tabuľka T 28 uvádza dotácie Európskej únie a spoluúčasť Slovenskej republiky. Slovenská republika má v nasledovnom období k dispozícii viac ako 11 miliárd EUR v rámci prostriedkov Európskej únie. So slovenskými zdrojmi je to spolu 13,5 miliárd EUR.

T28 Rozdelenie finančných prostriedkov v rámci operačných programov

Strategické plány	Operačné programy	Dotácie celkom v mil. EUR (prostriedky EÚ)	Dotácie celkom v mil. EUR (SR verejné zdroje)
NSRR 2007 - 2013 schválený 29. júna 2007	Životné prostredie	1 800,0	317,6
	Doprava	3 206,9	638,8
	Informatizácia spoločnosti	993,1	175,2
	Výskum a vývoj	1 209,4	213,4
	Vzdelávanie	617,8	109,0
	Zdravotníctvo	250,0	35,4
	Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	772,0	474,8
	Zamestnanosť a sociálna inklúzia	881,8	132,3
	Regionálny operačný program	1 445,0	255,0
	Bratislavský kraj	87,0	15,3
	Technická pomoc	97,6	17,2
Spolu		11 360,6	2 208,8
		13 569,4	

5.2 ROZDELENIE FINANCIÍ NA PRIORITY A OPATRENIA

Prerozdelenie financií potrebných na realizáciu aktivít v rámci jednotlivých priorít definovaných v časti 4.1 Ciele a priority znázorňuje tabuľka T29.

T29 Rozdelenie financií na priority

Priorita (č.)	Aktivita (č.)	Financie (v Sk)	Spolu (v Sk)
1.1	1, 3	min. 30 000,-	min. 3 880 000,-
1.2	2, 9, 10, 11	min. 3 350 000,-	
1.3	12	500 000,-	
2.1	4, 5, 7, 8	24 000 000,-	min. 24 500 000,-
2.2	6	500 000,-	
SPOLU			min. 28 380 000,-

Prerozdelenie financií potrebných na realizáciu jednotlivých aktivít znázorňuje tabuľka T30.

T30 Rozdelenie financií na aktivity

Aktivita		Predpokladaná výška investície
1	Vysporiadanie miestnych komunikácií	podľa potreby
2	Povrchová úprava miestnych komunikácií	upresnená neskôr
3	Vysporiadanie miestneho cintorína	30 000,- Sk
4	Vybudovanie chodníkov na cintoríne	100 000,- Sk
5	Rekonštrukcia Domu smútku	400 000,- Sk
6	Vybudovanie detského ihriska na starom ihrisku	500 000,- Sk
7	Prestavba časti obecného úradu	1 500 000,- Sk
8	Realizácia projektov k výstavbe viacúčelovej budovy	22 000 000,- Sk
9	Vybudovanie nových chodníkov okolo cesty I. a II. triedy	2 500 000,- Sk
10	Odstránenie bodovej závary Pod Grapou	750 000,- Sk
11	Výsadba spevňujúcej vegetácie v okolí cesty I. triedy	100 000,- Sk
12	Dobudovanie úsporného verejného osvetlenia	500 000,- Sk
Spolu		28 380 000,- Sk

Aj napriek možnostiam financovania projektových zámerov obce Zubrohlava zo štrukturálnych fondov EÚ alebo iných grantových schém je potrebné spolufinancovanie obce. Jeho výška bude zverejnená v rámci konkrétnej výzvy. Schválený rozpočet obce Zubrohlava na rok 2008 pozostáva z nasledovných finančných prostriedkov, v rámci ktorých bude zabezpečené spolufinancovanie realizovaných projektov.

T31 Schválený rozpočet obce Zubrohlava pre rok 2008

	Schválený (v SK)	Upravený (v SK)
Bežný rozpočet	18 534 000,0	18 534 000,0
Kapitálový rozpočet	3 656 000,0	3 656 000,0
Spolu	22 190 000,0	22 190 000,0

Pre rok 2008 sú definované najvýznamnejšie položky kapitálového rozpočtu v tejto podobe:

➤ Výstavba miestnych komunikácií	2 000 000,- Sk
➤ Rekonštrukcia a oprava mosta	100 000,- Sk
➤ Prístavba domu smútku	500 000,- Sk
➤ Rekonštrukcia a modernizácia základnej školy	500 000,- Sk
➤ Prístavba kultúrneho domu	256 000,- Sk

6 ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE

Podľa platnej legislatívy obec Zubrohlava vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje plnenie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava (ďalej len PHSR) a zabezpečuje jeho plnenie. Orgánom zodpovedným za plnenie PHSR bude zastupiteľstvo obce Zubrohlava, ktoré bude v prípade potreby využívať služby rôznych odborných organizácií a spolupracovať s externými odborníkmi a konzultantmi špecializujúcimi sa na poradenstvo, prípravu a implementáciu projektov.

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu PHSR je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť dostatočné zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zabezpečenie regionálneho rozvoja je možné z rôznych zdrojov. Možnosti financovania prioritných oblastí a špecifických opatrení analyzuje nasledovná kapitola.

6.1 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE

Zdrojom individuálnych projektov obce je **miestny rozpočet obce**. Aj miestne rozpočty môžu byť príjemcom účelovej dotácie na financovanie svojho projektu. Okrem vlastného rozpočtu sa môžu využiť aj zdroje zo **štátneho rozpočtu a štátnych fondov**. Jedným z ďalších zdrojov pre finančné zabezpečenie realizácie PHSR obce je **rozpočet Žilinského samosprávneho kraja**, vzhľadom k tomu, že po dokončení decentralizácie verejnej správy došlo k posilneniu finančných možností jednotlivých krajov. Na financovaní projektov sa podieľa aj **súkromný kapitál**, ktorý je žiaduce zapojiť do financovania projektov obce a mikroregiónu s prínosom pre súkromný sektor (podnikatelia, spolky a záujmové organizácie). Predpokladá sa, že u niektorých aktivít bude využívaná **dobrovoľná práca miestnych obyvateľov**. Ide o prácu, ktorú vykonávajú napr. miestne spolky pri úprave verejnej zelene alebo drobný podnikateľ pri starostlivosti o svoju prevádzku, či občania obce bez nároku na odmenu. Doplnkovými zdrojmi finančného zabezpečenia regionálneho rozvoja obce budú aj **prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie či iných grantových schém**, vyčlenené na nové programové obdobie 2007 – 2013.

Možnosť získať verejné finančné zdroje **z rozpočtu Európskej únie** a národného rozpočtu Slovenskej republiky je často previazaná na schopnosť obce spolufinancovať rozvojové projekty z vlastných zdrojov, prípadne zo zdrojov súkromných investorov. Prehľadné usporiadanie rozvojových zámerov umožní obci orientovať sa v škále dostupných podporných zdrojov, ako aj podmienok sprevádzajúcich ich získanie.

V prípade žiadosti o nenávratný finančný príspevok je potrebné uviesť si, že ide o dodatočný zdroj finančných prostriedkov z fondov Európskej únie. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Pre zabezpečenie realizácie rozvojových projektov obce Zubrohlava sa uvažuje s využitím najmä zdrojov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len ERDF) (projekty a aktivity). ERDF je určený na hospodársky a sociálny rozvoj Európskej únie znižovaním rozdielov medzi znevýhodnenými regiónmi a medzi sociálnymi skupinami. Jeho konečným cieľom je vytváranie nových pracovných príležitostí. Konečným cieľom pomoci z ERDF je udržanie existujúcich a vytváranie nových pracovných príležitostí, čo je prvoradým predpokladom napredovania spoločnosti v zmysle trvalo udržateľného rozvoja.

Obec Zubrohlava môže čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov uskutočňované na projekty v druhom programovom období na základe **Národného strategického referenčného rámca na roky 2007 - 2013**, ktorý sa bude realizovať prostredníctvom 11 operačných programov:

- ❖ **Regionálny operačný program** (ďalej len „ROP“) na roky 2007 - 2013 sa zameriava na regionálnu infraštruktúru ako na jeden z najdôležitejších determinantov kvality života obyvateľstva.
- ❖ **Operačný program Životné prostredie**
- ❖ **Operačný program Doprava**
- ❖ **Operačný program Informatizácia spoločnosti**
- ❖ **Operačný program Výskum a vývoj**
- ❖ **Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast**
- ❖ **Operačný program Vzdelávanie**
- ❖ **Operačný program Zamestnanosť a sociálne inklúzia**
- ❖ **Operačný program Zdravotníctvo**
- ❖ **Operačný program Technická pomoc**
- ❖ **Operačný program Bratislavský kraj**

Obec Zubrohlava môže uvažovať o poskytnutí nenávratnej finančnej pomoci v rámci Národného strategického referenčného rámca na obdobie 2007 - 2013 z týchto operačných programov (ďalej len OP): **Regionálny operačný program, OP Životné prostredie, OP Informatizácia spoločnosti, OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, OP Vzdelávanie, OP Výskum a vývoj, OP Zamestnanosť a sociálne inklúzia**. Nakoľko sa k vyššie spomenutým dokumentom v terajšom období spracovávajú

programové manuály, existuje možnosť, že niektoré aktivity obce obsiahnuté v tomto PHSR podľahnú zmenám.

V programovom období 2007 – 2013 bude rozvoj vidieka podporený zo samostatného fondu z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre podporu rozvoja vidieka (EAFRD), ktorý je na rozdiel od programového obdobia 2004 – 2006 zo štrukturálnych fondov vyčlenený. Obec Zubrohlava však nemôže uvažovať o čerpaní finančných prostriedkov z Programu rozvoja vidieka. Tento je určený obciam nenachádzajúcim sa v póloch rastu.

Personálne zabezpečenie

Vypracovaním PHSR plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky – princíp programovania. Implementácia jednotlivých projektov si vyžaduje konkrétnych ľudí, ktorí budú viesť projekt od začiatku do konca. Projekty možno uskutočňovať vlastnými silami obce alebo za pomoci externistov. Práve prepojenie interných a externých nositeľov projektov urýchli proces realizácie stratégie, resp. môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov naraz. Je však potrebné, aby existovala koordinačná skupina, ktorá bude dostatočne operatívna a zložená z ľudí verejného a súkromného sektora.

Zodpovednosť za realizáciu jednotlivých aktivít, opatrení, projektov je definovaná v kapitole 4.2 Opatrenia aktivity. Každý projekt má stanoveného garanta (subjekt zodpovedný za realizáciu), prípadne aj spolupracujúce subjekty. To znamená, že úlohou koordinačnej skupiny nebude priamo realizovať jednotlivé projekty, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy. Avšak vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy a pracovnej resp. koordinačnej skupiny.

Riadenie realizácie PHSR obce Zubrohlava bude teda založené na orgánoch obce. Ústrednú úlohu v riadení zaujíma potom **obecné zastupiteľstvo a starosta obce**.

6.2 MONITOROVANIE A HODNOTENIE

PHSR nemôže byť chápaný ako nemenný, definitívny. Základom jeho úspešnej realizácie je aktualizácia a adaptácia PHSR na základe hodnotenia. Hodnotenie je priebežné a systematické sledovanie jeho plnenia.

Hodnotenie je zamerané na realizáciu PHSR, na súlad výstupov a výsledkov realizácie so špecifickými oblasťami, opatreniami a aktivitami, vrátane reálnych dopadov

realizácie na území obce. Výstupy, výsledky a dopady realizácie sú porovnávané so stanovenými aktivitami a opatreniami pomocou ukazovateľov. **Indikátory** (ukazovatele dopadu) sú kritériá hodnotenia, ktoré musia byť stanovené pre každý projekt pred jeho zahájením. Ukazovatele dopadu musia byť kvantitatívne hodnotiteľné kritéria a stanovujú sa tak, aby jasne vystihovali prínosy každého projektu.

V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o projekte a príjemcovi pomoci a v priebehu celého procesu strategického plánovania sa sledujú. Základným zdrojom monitorovania sú jednotlivé aktivity stanovené v akčnom pláne, ktoré budú úspešne realizované. Je preto potrebné si vytvoriť pracovnú skupinu pre implementáciu, ktorá by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj monitorovaciu úlohu.

Náplňou monitorovacej skupiny bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Na základe zistených skutočností je potrebné uskutočniť revíziu aktuálnosti strategických oblastí, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj katalóg projektov (resp. aktivít) - úspešne završené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú už spomínané kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“. Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie PHSR, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili by sa zmeny v pláne. Taktiež je potrebné pripravovať na báze akčných plánov aj operatívne plány, ktoré by podrobnejšie definovali úlohy a kroky pri realizácii jednotlivých projektov (aktivít) v danom roku. Odporúčané zloženie pracovnej skupiny je nasledovné: starosta obce, odborné komisie obecného zastupiteľstva, podnikateľské subjekty, zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať v skupine) a predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii jednotlivých projektov.

Nevyhnutným predpokladom úspešného realizovania naplánovaných opatrení a navrhovaných aktivít je získanie podpory regionálnych štruktúr v rámci Žilinského samosprávneho kraja, Regionálnych rozvojových agentúr a v neposlednom rade je nevyhnutná podpora miestnej samosprávy a občanov obce, ktorí budú vo väčšine projektov predstavovať cieľové skupiny.

6.3 HARMONOGRAM REALIZÁCIE

Harmonogram plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava pozostáva z dvoch etáp.

1. etapa

Prvá etapa predstavuje schválenie Programu obecným zastupiteľstvom a jeho postupné dopĺňanie, aktualizáciu a prispôsobovanie aktuálnym potrebám a možnostiam obce v závislosti od nových výziev podporujúcich spolufinancovanie realizácie aktivít. Po ujasnení financovania budú doplnené aj finančné tabuľky Programu a spracovaný podrobnejší harmonogram plnenia Programu.

2. etapa

Druhá etapa predstavuje realizáciu jednotlivých projektov (aktivít) v závislosti od harmonogramu výziev a úspešnosti jednotlivých projektov v hodnotiacom procese.

7 ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je otvoreným dokumentom, ktorý bude pravidelne vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Predmetný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zubrohlava bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

ZOZNAM TABULIEK

T1	Charakteristika vybraných ukazovateľov obce Zubrohlava v porovnaní s jej vyššími územnými štruktúrami	7
T2	Zložky katastra Zubrohlava	12
T3	Ostatné prvky životného prostredia obce Zubrohlava	17
T4	Merateľné ukazovatele skládky za rok 2000	18
T5	Sumár vyprodukovaných emisií okresu Námestovo za rok 1996 v tonách	18
T6	Vývoj počtu obyvateľstva	20
T7	Vývoj počtu obyvateľstva podľa vekových kategórií	21
T8	Veková štruktúra obyvateľstva	21
T9	Národnostná štruktúra obyvateľstva	22
T10	Štruktúra obyvateľstva z hľadiska vierovyznania	22
T11	Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa šk. vzdelania	23
T12	Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa šk. vzdelania	23
T13	Organizačná štruktúra hospodárstva obce Zubrohlava	25
T14	Ekonomická aktivita obyvateľstva	26
T15	Vývoj nezamestnanosti obyvateľov obce Zubrohlava	27
T16	Porovnanie vývoja miery nezamestnanosti v %	27
T17	Plnenie rozpočtu obce Zubrohlava za rok 2004 v mil. Sk	29
T18	Plnenie rozpočtu obce Zubrohlava za rok 2005 v mil. Sk	29
T19	Plnenie rozpočtu obce Zubrohlava za rok 2006 v mil. Sk	29
T20	Plnenie rozpočtu obce Zubrohlava za rok 2007 v mil. Sk	29
T21	Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov	30
T22	Technická infraštruktúra v obci Zubrohlava	31
T23	Doprava v obci Zubrohlava	32
T24	Rekreačné možnosti obce Zubrohlava a okolia	34
T 25	Bytový fond obce Zubrohlava	34
T26	Verejné inštitúcie pre obec Zubrohlava	35
T27	Vývoj počtu žiakov Základnej a Materskej školy	36
T28	Rozdelenie finančných prostriedkov v rámci operačných programov	56
T29	Rozdelenie financií na priority	57
T30	Rozdelenie financií na aktivity	57
T31	Schválený rozpočet obce Zubrohlava pre rok 2008	57

ZOZNAM OBRÁZKOV A GRAFOV

Obr. 1 Mapa Slovenskej republiky	7
Obr. 2 Tvar katastra Zubrohlava	7
Obr. 3 Mapa Žilinského samosprávneho kraja	8
Obr. 4 Cintorín	9
Obr. 5 Kaplnka sv. Trojice	9
Obr. 6 Dobrovoľný hasičský zbor	9
Obr. 7 Mangliareň	10
Obr. 8 Miestna škola	10
Obr. 11 Prvotná obecná pečať	11
Obr. 12 Historická obecná pečať	11
Obr. 13 Obecná pečať	11
Obr. 14 Cestná infraštruktúra Slovenskej republiky	19
Obr. 15 Družstvo	19
Obr. 16 Domov sociálnych služieb	32
Obr. 17 Kostol	33
Obr. 18 Prícestný kríž	33
Obr. 19 Divadelný súbor	37
Obr. 20 Znak Hasičského zboru	37
G1 Vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 2001 – 2007	21
G2 Vývoj počtu žiakov na Základnej a Materskej škole	36

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

- ❖ ŽILINSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ: Základné štatistické údaje. Dostupné na: <http://www.zask.sk/>
- ❖ MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SLOVENSKEJ REPUBLIKY: SEKCIA REGIONÁLNEJ POLITIKY: Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. MVaRR SR: Bratislava, marec 2004.
- ❖ MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SLOVENSKEJ REPUBLIKY: Národný strategický referenčný rámec na roky 2007 – 2013.
- ❖ MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SLOVENSKEJ REPUBLIKY: Rozhodnutie ministra výstavby a regionálneho rozvoja SR č.3/2007 zo 6. júna 2007, ktorým sa stanovuje Zoznam pólov rastu pre Národný strategický referenčný rámec na roky 2007 – 2013.
- ❖ OBEC ZUBROHLAVA: Výkaz o plnení rozpočtu a o plnení vybraných finančných ukazovateľov obce Zubrohlava za roky 2004, 2005, 2006, 2007.
- ❖ OBEC ZUBROHLAVA: Schválený rozpočet obce Zubrohlava na rok 2008.
- ❖ ŽILINSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na roky 2007 – 2013
- ❖ KURJAKOVÁ, E.: Zubrohlava. 1. vyd. Dolný Kubín: 1998.
- ❖ KURJAKOVÁ, E.: História farnosti Zubrohlava. 1. vyd. Námestovo: 2000.
- ❖ KURJAKOVÁ, E.: 100 rokov požiarnej ochrany v Zubrohľave. Zubrohlava: 2005.
- ❖ KURJAKOVÁ, E.: Medailón ochotníckeho divadelného súboru zo Zubrohľavy pri príležitosti 120. výročia narodenia Štefana Mnoheľa a 92. výročia vzniku ochotníckeho divadla. Zubrohlava: 1996.
- ❖ KURJAKOVÁ, E.: TJ SOKOL Zubrohlava. Zubrohlava: 1997
- ❖ MESTO NÁMESTOVO: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Námestovo.
- ❖ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov SR k roku 2001.
- ❖ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY: Mestská a obecná štatistika.
- ❖ ÚRAD PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY: Základné štatistické údaje o zamestnanosti a nezamestnanosti obce Zubrohlava.